

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2024.

Készítette: a Monorierdői Csicsergő Óvoda és Konyha nevelőtestülete

Tartalom

I. BEVEZETŐ	4
1. Nevelőtestületünk választott mottója	4
2. Az óvoda jellemző adatai	4
3. Törvényi szabályozás	4
4. Óvodánk rövid bemutatása	5
II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	6
1. Gyermekkép	6
2. Óvodakép	6
- Alapelvük, célunk, feladatunk	7
3. A program rendszerábrája	9
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	10
Az óvodai nevelés általános feladatai	10
1. Az egészséges életmód kialakítása	10
2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	11
3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	12
4. Tevékenységközpontú nevelési programunk	14
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	17
1. Személyi feltételek	17
2. Tárgyi feltételek	17
3. Az óvodai élet megszervezése: napirend, hetirend	17
4. Óvodánk ünnepei	18
5. Az óvoda kapcsolatai	19
- Az óvoda és a család kapcsolata	19
- Az óvoda és a bölcsőde kapcsolata	20
- Az óvoda – iskola kapcsolata	20
- Kapcsolattartás egyéb intézményekkel	21
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	22
1. Játék	22
2. Verselés, mesélés	24
3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	25
4. Rajzolás, mintázás, kézimunka	26
5. Mozgás	27
6. A külső világ tevékeny megismerése	28
7. Munka jellegű tevékenységek	30

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	31
VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	33
VII. AZ ÓVODA SAJÁTOS FELADATA	40
VIII. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	58
Záradék	59

I. BEVEZETŐ

1. Nevelőtestületünk választott mottója:

**„Érző szívvel, nyitott szemmel, harmóniában az emberi értékek átadásával,
együtt a gyermekekért”**

2. Az óvoda jellemző adatai:

Óvodánk neve: Monorierdői Csicsergő Óvoda és Konyha
címe: 2213 Monorierdő Csillag u. 16- 18.
telefon: 06-29-619-220
E-mail: ovoda@monorierdo.hu
Honlap: ovoda.monorierdo.hu

Telephely: Monorierdői Konyha
címe: 2213 Monorierdő, Gyöngyvirág utca 11.

Alapító okirat száma, kelte: A-3/2016; 2017.01.30.

Az intézmény szakfeladat szerinti tevékenysége:

851020 Óvodai nevelés
013350 Önkormányzati vagyonnal történő gazdálkodással kapcsolatos feladatok
091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
096015 Gyermekekétketés köznevelési intézményben
096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
107051 Szociális étkeztetés

Csoportok száma: 6

Fenntartója: Monorierdő Község Önkormányzata
címe: 2213 Monorierdő Szabadság u. 50/A

Az óvoda működésének kezdete: 1971. 1 csoporttal
Az óvoda első bővítésének ideje: 1975. 1 csoporttal
A második bővítés ideje: 1980. 2 csoporttal
Harmadik bővítés teljes felújítás: 2003. 2 csoporttal

3. Törvényi szabályozás:

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
368/2011. Kormányrendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról (államháztartás részét képező intézmények számára)
47/2013.(VII. 4.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

257/2013. (VII. 5.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

2013. évi CXXIX. törvénnyel módosított 2011. évi CXC. törvény a Nemzeti köznevelésről

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve kiadásáról

22/2012. (II. 22.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve kiadásáról

4. Óvodánk rövid bemutatása:

Óvodánk Budapesttől 40 km-re Monorierdő községben található. Budapest közelsége és a jó közlekedési feltételek vonzzák a fiatal családokat, így községünk lélekszáma pár éven belül több mint 4 ezer főre emelkedett.

Az óvodai elhelyezés iránt megnőtt igény tette szükségessé, hogy intézményünk mára 6 csoporttal, logopédiai, torna, orvosi és nevelői szobával rendelkezik.

A folyamatosan gyarapodó lélekszám a későbbiekben további csoport(ok) megnyitásának terveit vetítik előre.

A nemzeti-etnikai kisebbség, a roma származású családok aránya is növekvést mutat.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

1. Gyermekkép:

A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembe vétele mellett, a gyermeki személyiség kibontakoztatásán keresztül, a befogadás az esélyteremtés az esélyegyenlőségek megteremtése érdekében:

- a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztését,
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek gondozását, fejlesztését fontos feladatunknak tekintjük.

Ezért fejlesztési stratégiánk kimunkálásában minden gyermek számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférést.

Ebből következően törekszünk:

- a gyermekközpontú, gyermeki személyiség kibontakoztatására,
- az iskola-óvoda átmenet megkönnyítésére,
- a nemek társadalmi egyenlőségének elősegítésére, megvalósítására és az ezzel kapcsolatos előítéletek lebontására,
- a szabad játék kitüntetett szerepének biztosítására.

2. Óvodakép:

Olyan pedagógiai környezet kialakítására törekszünk, ahol a nevelőmunkát segítő óvodapedagógusok, munkatársak, szülők számára természetessé válik a gyermekközpontúság. Szeretetteljes légkörben egészséges, tiszta környezetben biztosítjuk a szabad játék elsődlegességét, a gyermeki személyiség kibontakoztatását.

Minden óvodás gyermek részesüljön magas színvonalú nevelésben, csökkenjenek a meglévő hátrányok, szűnjenek meg az előítéletek.

Tevékenységek központú programunkkal biztosítani kívánjuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének feltételeit. Tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk segítségével megteremtődnek az óvoda azon funkciói melyek biztosítják az óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő feladatok megvalósulását, valamint a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételeit.

Meglévő hagyományainkat megőrizzük, ill. a gyermekek érdekében új hagyományokat teremtünk.

Nevelési céljaink

- A gyermek természetes jogainak és a gyermek mindennekfelett való érdekének szem előtt tartása.
- A gyermek személyiségének fejlesztése, képességeinek kibontakoztatása a szabad játék szellemében.
- Együttműködés a szülővel, tiszteletben tartva a családi nevelés elsődlegességét.
- Elfogadó, türelmes, empatikus nevelői attitűd.
- Olyan pedagógiai tevékenységrendszer kialakítása, amely elősegíti a gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozását.
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni differenciált fejlesztése, családi nevelés segítése, a kisebbségi önazonosság megőrzése, tiszteletben tartása.
- Hátrányos megkülönböztetés tilalmának betartása.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja.

- A gyermek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődéséért, a gyermekközösség kialakulásáért és fejlődéséért való felelősség elve.
- Hátrányok csökkentése, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása

Alapelvünk, célunk, feladatunk:

Alapelvünk:

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvodai nevelés kiegészíti azt, miközben érvényesíti a családokkal való együttműködés során a segítség családhoz illesztett megoldásait, az intervenciós gyakorlatot.
- A gyermeki személyiséget tisztelet, szeretet, elfogadás, megbecsülés, bizalom és védelem övezi.
- Megvalósul az érzelmi biztonság, otthonos, derűs, szeretetteljes légkör feltétele és mindenkor, minden helyzetben a gyermek érdekeinek figyelembe vétele, és szükségleteinek kielégítése.
- Érvényesül az életkorhoz és az egyéni képességekhez igazodó pedagógiai intézkedések, műveltségterületek közvetítésével, a gyermekek személyiség fejlődésének és egyéni képességeinek kibontakoztatása az egyéni bánásmód elve és az esélyegyenlőség előmozdítása.
- A sajátos nevelési igényű, valamint a roma gyermekek nevelése során megvalósul a tolerancia, a különbözőségek elfogadásának elve, a differenciált képességfejlesztés, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségének megvalósítása.
- **Gondoskodás az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról.**

Célunk:

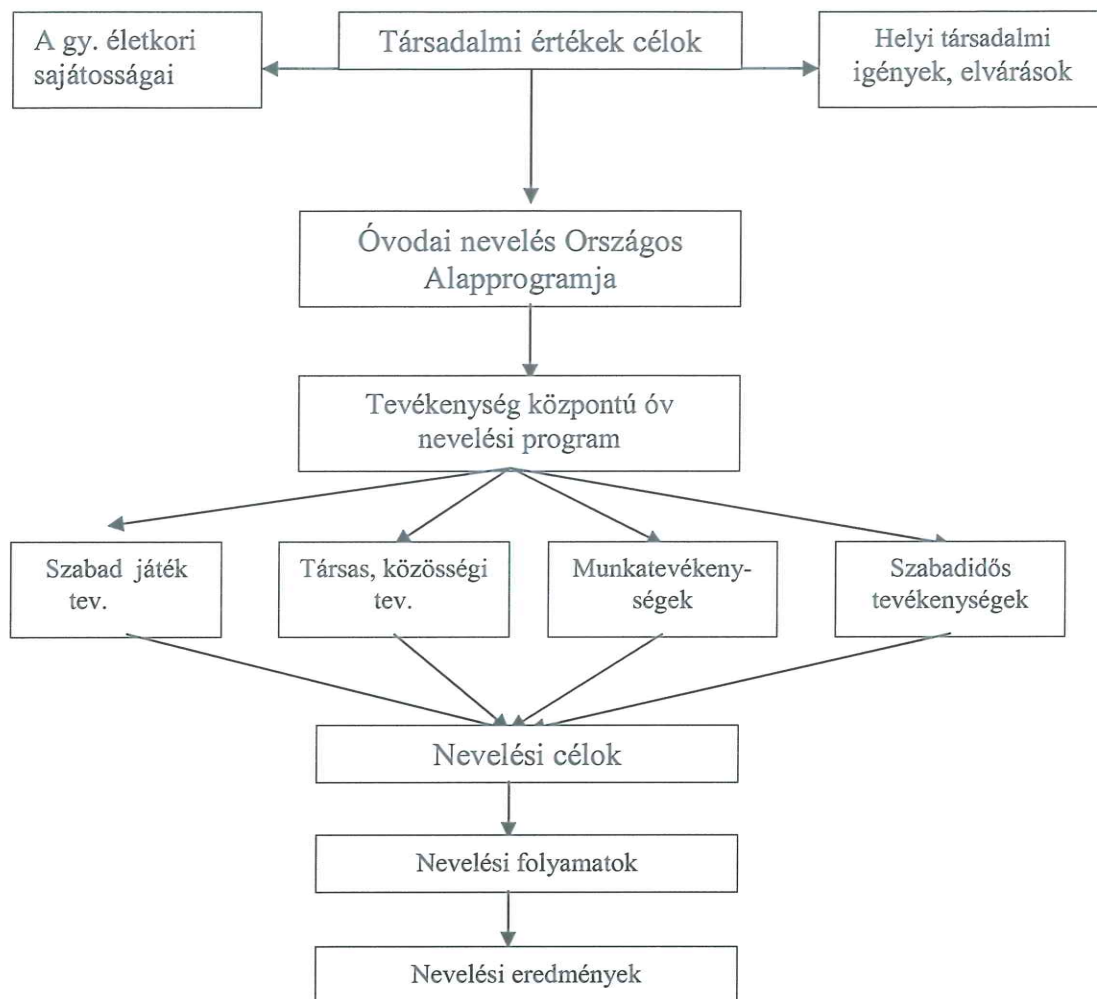
- Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló része, nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig, legfeljebb hét éves korig, ill. az iskolai érettség eléréséig.
- A 3-7 éves gyermek eltérő fejlődési ütemének és érési jellemzőinek szem előtt tartásával a gyermeki személyiséghez igazított pedagógiai módszerek alkalmazásával, játékos keretek között alakul:
 - az egészséges sokoldalú személyiség,
 - gyermekek környezettudatos szemlélete,
 - a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, értelmi érettség.
- A sajátos nevelési igényű gyermekeknél érvényesüljenek a gyermekeket megillető jogok, és csökkenjenek a sajátosságokból adódó különbségek.
- A tehetséges gyermek átlag feletti speciális egyéni képességei felszínre kerüljenek felszínre.
- A hátrányos helyzetű gyermekek összehangolt integrált nevelése révén, az esélyegyenlőség növekedjen, az indulási hátrányok csökkenjenek az iskolába való átmenet során.

Feladatunk:

- A gyermek teljes, sokoldalú személyiségfejlesztése tevékenységek által, és tevékenységeken keresztül.
- Az életre való felkészítés természet közeli tevékenységek szervezésével.

- Óvodásaink környezettudatos gondolkodásának megalapozása, az érzelmi viszonyulások, cselekvési szükségletek, szokások, értékrend, döntési képességek fejlesztése.

3. A program rendszerábrája

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata - az Alapprogramban deklarált - testi és lelki szükségletek kielégítése, ezen belül:

- egészséges életmód alakítása
- érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés
- anyanyelvi,- értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

1. Az egészséges életmód kialakítása

Óvodáskorban kiemelt jelentőségű az egészséges életvitel igényének kialakítása.

Minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk egyéni szükségletei és képességei figyelembe vételével a megfelelő mozgásigény kielégítésére.

Változatos differenciált, párhuzamosan végezhető játékos szabad mozgás lehetőségek felajánlása a gyermekek számára.

Céljaink

- A gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése, gyermekek edzése.
- Környezettudatos magatartás megalapozása.
- Az egészséges életmód, betegségmegelőzés, valamint a biztonságos környezet szokásainak alakítása.
- A gyermek komfortérzetének biztosítása.
- A természetes mozgáskedv fenntartása mellett a társra figyelés képességének fejlesztése.
- Rendszeres mozgással az egészséges életvitel, testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- Harmonikus, összerendezett mozgás, testi képességek fejlődésének elősegítése.
- Szükség esetén, megfelelő szakember bevonásával, speciális testi, lelki nevelés.
- A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok kidolgozása, amelyek különösen:
 - az egészséges táplálkozás
 - a mindennapos testnevelés, testmozgás
 - a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek
 - a bántalmazás és óvodai erőszak megelőzése
 - a baleset-megelőzés
 - a személyi higiéné területére terjednek ki.

Feladataink

- Kiemelt szerepet kap óvodásaink gondozottsága, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése és az egészség megőrzés szokásainak kialakítása.
- Játékos formában sajátítják el azokat az ismereteket, amelyek a betegség illetve a baleset megelőzéssel kapcsolatosak.
- A gondozási feladatok végzése közben fontos a gondozást végző személyek összehangolt, sürgetésmentes munkája, a megfelelő kommunikáció és pozitív érzelmi kinyilvánítás.
- A szülők kérésére óvodapedagógusaink tájékoztatást nyújtanak a gyermekek fejlődéséről, illetve javaslatokat tesznek további fejlődéshez szükséges fejlesztés feladatairól.

2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermekek az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Az óvodás korú gyermekek érzelmi állapotát, befolyásolhatóságát nagy mértékben az a családi atmoszféra határozza meg, amelyben élnek. Az érzelmi alapigények kielégítése, pl. a biztonságérzet, védettségérzet a feltétele annak, hogy a gyermek a környezete iránt érdeklődést mutasson, kezdeményezzen, más emberekhez is kötődjön. Az óvodapedagógus nagyon eltérő érzelmi kívánalmakkal találkozik. Az óvodában a gyermek egyéni igényeit megértéssel fogadni, és empátia készséget mutatni ugyanúgy hozzátartozik az érzelmi neveléshez, mint a kiegyensúlyozott, harmonikus alaphangulat kialakítása. Már az óvodába lépés első pillanatától biztosítjuk, hogy a gyermek és az őt kísérő szülő együtt ismerkedhessen meg az óvodapedagógusokkal, dajkával, az óvoda helyiségeivel. Az olyan óvodai atmoszféra, amelyik sokoldalú érzelmi kifejezéseket és pozitív élményeket tesz lehetővé, hozzájárulhat a gyermek boldog alaphangulatának kifejtődéséhez, és ezzel együtt a másik megértéséhez. Azok a gyerekek pedig, akik viselkedési nehézségekkel és zavarokkal küzdenek (agresszivitás, gátlás), különösen sok figyelmet és megértő nevelői magatartást igényelnek.

Az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés feladatai

- A szeretet és kötődés képességének fejlesztése.
- A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése, a különbözőségek elfogadása.
- A közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása, szokás-, szabály- és normarendszer megalapozása.
- Az érzelmek önkifejező és önérvényesítő képességének fejlesztése.
- Az akarati és érzelmi tulajdonságok pozitív fejlesztése.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényelnek, szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével (pszichológus, logopédus, stb.).

Érzelmi, erkölcs, közösségi nevelés fejlesztése

- Az interperszonális (személyközi) kapcsolatok új formáinak alakítása, hogy a gyermekek értelmes kooperációra (együttműködésre) alkalmassá váljanak a közösségben. Ez egyaránt értendő a gyermek-gyermek, gyermek-óvodapedagógus, gyermek-dajka kapcsolatra.
- Az énkép – önismeret – önértékelés fejlesztése, melynek révén a gyermekek képessé válnak önálló helyzetmegoldásokra, a konfliktusos helyzet kivédésére a felnőtt segítségével nélkül. Hatékonyan érzik magukat, így önérvényesítésük elfogadható módon, színvonalas teljesítményen keresztül történik.
- Értékek, normák kialakítása.
- A gyermekek, közösségi életre való felkészítésük során kielégíthetik természetes társas szükségleteiket, megismerhetik és gyakorolhatják a társas együttélés alapvető szabályait a szokás-normarendszer megalapozásával, miközben alakul:
 - az egymásra figyelés
 - az együttérzés
 - az egymáshoz alkalmazkodás
 - egymás segítése
 - a különbözőség elfogadása, tisztelete.

- Nevelési helyzetekben az összpontosításra, erőfeszítésekre való képesség mellett a jó megoldásra ösztönző belső igény, belső motiváció alakítása a jól elvégzett „feladat” utáni megelégedettség, mint „jutalom” értékének alakítása.
- Élmények biztosításával, az érzelmi átélés, az érzelmek pontos felismerésének és kifejezésének alakítása, az érzelmek feletti kontroll erősítése és az önérvényesítő törekvések segítése.
- Az erkölcsi értékek, normák alakítása:
 - a jó és rossz felismerése,
 - őszinteség, igazmondás, igazságosság
 - felelősségvállalás
 - a gyengébb védelme, segítése
 - a dolgozók modell értékű bánásmódja
 - a különbözőségek tisztelete
 - a szülőföldről való kötődés alakítása
 - szűkebb és tágabb környezet megismertetése.

3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll.

Az óvodai nevelés egészét átszövi, komplex folyamat. Az óvoda fejlesztési feladatainak a család és a környezet megismeréséből kell kiindulnia. A gyermeket élményeihez kapcsolódva, tapasztalatszerzéssel fejleszthetjük. Az anyanyelvi nevelés minden feladatot, tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának fejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását, elősegíti zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését.

Beszélgetésre alkalmas, nyugodt légkört kell biztosítanunk. Beszédörömről, vagyis arra neveljük a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket. Minden gyermek gyakorolhassa a folyamatos beszédet. Képesé kell tenni őket egymás meghallgatására. A gyermekek szókincsét folyamatosan bővíteni, a beszédszínvonalat fejleszteni kell. Képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit használni. Fejleszteni kell a beszédértést, beszédtechnikát és gyakorolni a helyes kiejtést. Inspiráljuk kérdésekre a gyermekeket, kérdéseiket válaszoljuk meg. Beszédhibás gyermekeket szükség esetén irányítsuk szakemberhez.

- Anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk.
- Fontosnak tartjuk, hogy az anyanyelv ismeretére, megismerésére és szeretetére neveljük gyermekeinket a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztésével.
- A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.
- Egyéni érdeklődésre, kíváncsiságra építve változatos tevékenységek biztosítása, melyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- A spontán szerzett élmények által a gyermekek értelmi képességeinek fejlesztésére törekszünk. (érzékelés - észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség).

- Olyan szituációkat, nevelési helyzeteket teremtünk, ahol a gyermekek kiélhetik sokoldalú érdeklődésüket, megismerési vágyukat, illetve felfedezik a kísérletezés és kutatás örömeit.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítjük az ösztönző környezet biztosításával.

4. Tevékenység központú nevelési programunk

A tevékenységközpontú óvodai programunk a gyermek sokoldalú személyiségének fejlesztése mellett igen nagy hangsúlyt fektet a gyermekközpontúságra, amely kiegészül az egyenlő hozzáférés biztosításával. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, a belső fejlődés – az érés – sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

Az óvoda nevelő intézmény, s mint ilyen a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik. Tehát nem csupán “megengedi”, hogy a gyermek fejlődjön, nem passzívan szemléli ezt a fejlődést, hanem lehetővé teszi, elősegíti azt, tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével. A tevékenységközpontú óvodai nevelés a 3-7 éves korú gyermekek szociális életképességét (életre nevelését) minden későbbi fejlődés alapjaként kezeli. A pedagógiai célok és feladatok középpontjába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítja, azaz kooperációra és kommunikációra kívánja képessé tenni óvodáskorban a gyermekeket.

Programunk a kooperáció és kommunikáció mellett a meglévő óvodai hagyományaink őrzését illetve újabbak megteremtését tűzte ki célul.

Nevelésünk, mint „tudatos érték választás” - a már működő hagyományaink megőrzésében illetve újak keresésében teljesedik ki.

Programunk kitűzött nevelési célját a gyermek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembe vételével, a gyermek adottságaiból kiindulva valósítjuk meg.

Tevékenységek szerepe nevelési céljaink elérésében:

Óvodánk biztosítja a gyermekként élés lehetőségét, vagyis a folyamatos önfelelt szabad játék feltételrendszerét.

Hagyományörző, jeles ünnepek köré csoportosított változatos tevékenységrendszerünkben olyan szituációkat teremtünk, amelyekben a gyermek választásaiban, döntéseiben, a helyzetek megoldásában való tájékozódása során megtanulja irányítani saját érzelmeit. Kézműves munkadélutánok alkalmával természetes folyamatok megismerése közvetlen tapasztalatszerzéssel.

A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre építünk. A természet szeretetére kívánjuk nevelni gyermekeinket, természet közeli élettel, életszerű helyzetek kialakításával. A természet szeretetének bizonyításával, példát mutatva ezzel a gyermek számára. A tapasztalatszerzések mindig valódi környezetben történnek, ezért komplex tevékenységeink legtöbb esetben a szabad természetben, vagy az óvoda környezetében zajlanak. A séták, kirándulások az óvoda udvarán és kertjében, vagy az élősarokban végzett tevékenységek sok-sok tapasztalási lehetőségeket kínálnak a gyermekeknek. Óvodapedagógusaink a csoportonkénti kirándulásokat úgy szervezik meg, hogy azok magas élményszintű és aktív tapasztalatszerzőek legyenek (múzeumok látogatása, Margitsziget, környező vadasparkok, természetvédelmi területek felkeresése). A gyermekek tapasztalataiból, élményeiből kiindulva, életkori sajátosságaiknak megfelelően, differenciált tevékenységeket tervezünk, szervezünk.

Az óvodapedagógus feladata a gyermeki tevékenységek megszervezésében:

- Biztosítani minél változatosabb tevékenység egy időben történő gyakorlásához a megfelelő feltételeket (idő, hely, eszközök, ötletek).
- A tevékenységek megszervezésében támaszkodjon a gyermekek tapasztalataira, a gyermekek aktuális élményvilágára.

- Élmények nyújtásával segítse elő a minél sokrétűbb és minél komplexebb tevékenységformák kialakulását az óvodai csoportban.

A tevékenység több szempontból is bázisa a képességfejlesztésnek:

- A tevékenység a kifejlesztett képesség forrása (mivel a képességek tevékenység közben fejlődnek).
- A tevékenység nemcsak forrása, hanem célja is a képességek fejlesztésének (a képesség, meghatározott tevékenységekre való alkalmasság).
- A tevékenység a képességfejlesztés eszköze (az adekvát képességek csak konkrét tevékenységek által formálhatók).
- A tevékenység a kifejlesztett képességek felhasználásának, kifejtésének színhelye (a képességek csak meghatározott tevékenységekben nyilvánulnak meg).

Minden képesség valamilyen tevékenységre való alkalmasság. A képességek csak tevékenységekben fejlődhetnek ki és nyilvánulhatnak meg, ez az általános képességekre is érvényes. Nincs olyan általános képesség, amelynek ne valamilyen konkrét tevékenység lett volna az eredeti forrása. A kommunikációra és a kooperációra való képességet a gyermek a kommunikáció és a kooperáció egymással összefüggő folyamatában a kommunikáció és a kooperáció gyakorlása közben és által szerezheti meg.

Feladataink a képességek fejlesztésében:

Folyamatosan biztosítjuk gyermekeink számára a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit. Ez viszont egyénre szabottan, differenciáltan, az egyes gyerekekhez igazított módszerekkel, eszközökkel, az egyes gyermekekhez mért tempóban, az azonnali és egyénhez mért visszacsatolással lehet csak hatékony.

Hagyományainknak megfelelően a kézműves munkadélutánokon olyan differenciált tevékenységeket szerveznek pedagógusaink, amelyekben a gyermekek képességei kibontakozhatnak. Figyelemmel kísérjük a kiemelkedő képességű, illetve az egyes részképességek fejlődésében elmaradott gyermekeket. Folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket gyermekeik fejlődéséről szülői értekezleten, illetve egyénenként fogadóórák keretén belül.

Dokumentáció: egyéni fejlődési lapok, csoportnapló.

A szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében:

A gyermek, mint fejlődő személyiség, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki, szellemi szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van.

Fontosnak tartjuk a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítását. Ebben a környezetben a gyermek jól érzi magát és megtanul bátran, biztonságosan mozogni, megfelelően kooperálni és kommunikálni felnőttekkel, a gyermekkel egyaránt. Ezért fontos számunkra, óvodásaink testi és lelki egészségének megóvása, megőrzése.

Az óvónő és a dajka együttműködése képességek fejlesztésében:

A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre.

Óvodapedagógusaink nevelési elképzeléseiket és módszereiket folyamatosan megbeszélik a csoportos dadusokkal, így ők is naprakészen részt tudnak venni a gyermekek megfelelő gondozásában, fejlesztésében.

A gyermeki spontán szabadjáték keretén belül az óvodapedagógusok és dajkák kellő pedagógiai érzékenységgel, a gyermekek ismeretében döntenek el, mely szokások illeszthetők az egyes gyermekekhez és mely differenciált bánásmód segíti fejlődésüket.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. Személyi feltételek:

Az óvoda dolgozói	Jelenleg	Óvoda által preferált képzések
Felsőfokú végzettségű főállású óvodapedagógus álláshely száma:	13 fő	Fejlesztőpedagógus, Gyógypedagógus
Ped. munkát közvetlen segítő, álláshely száma	9 fő	
Egyéb munkakörben foglalkoztatott főállású álláshely száma:	2 fő	
Egyéb munkakörben fogl. részmunkaidős álláshely száma:	1 fő	

2. Tárgyi feltételek:

A nevelési program tárgyi feltételeit „a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről” szóló 1/1998. (VII. 24.) OM rendelet alapján a fenntartó jóváhagyása és újra ütemezése szerint fokozatosan biztosítjuk.

3. Az óvodai élet megszervezése

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását.

Napirend

A napirend biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása. A napirend lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását. A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. A szabad levegőn való tartózkodás, a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők (étkezés, tisztálkodás, alvás) ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába. Reggel, különösen tavasszal és nyáron, a szabadlevegőn való tartózkodás természetes része a gyermekek napi életének. A hűvösebb idő beköszöntével is szükséges a szabadlevegőn való mindennapi tartózkodás, csupán annak időtartamát csökkentjük. A napirend biztonságos támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára. A napirenden belül rugalmasan figyelembe veheti az egyes tevékenységek időigénye. A napirend ezen kívül annak megfelelően, ahogy az évszakok váltakoznak, vagy a gyermeki tevékenységek fejlődése ezt indokoltá teszi, változtatható, módosítható. A napirend a gyermekek nyugodt napi életét biztosítja, figyelembe veszi a fejlődés közben bekövetkezett változásokat. A gyermekek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát.

A napirend általános időkeretei 12 órás óvodai nyitva tartás esetén:

• Játék és szabadidős tevékenység	6,5 óra
• Komplex tevékenységek, csoportos foglalkozások	0,5 óra
• Étkezés, pihenés	3,5 óra
• Öltözködés, tisztálkodási tevékenység	1,5 óra

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok, a váratlan események stb. hatására.

A tevékenységek között harmonikus arányok kialakítására törekszünk, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

Hetirend:

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével a gyermekek napi életének megszervezéséhez. A hetirend, különösen a nevelési év elején teljesen másképp alakulhat, mint a nevelési év végén. Különösen a beszoktatás idején figyeljünk arra, hogy minél lazább, rugalmasabb és alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze. Később az iskolára való felkészítés feladatai, a hetirend és a napirend pontosabb betartását helyezik előtérbe. A hetirend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

A hetirend általános tartalma és maximális időkeretei:

	<u>Naponta 10-20 perc</u>	<u>Naponta 5-35 perc</u>
H	Mindennapi mozgásos játék Vers, mese	Művészeti tevékenység (zenei nevelés)
K	Vers, mese	Mozgás
Sz	Mindennapi mozgásos játék	Művészeti tevékenység (irodalmi, anyanyelvi nevelés)
Cs	Mindennapi mozgásos játék Vers, mese	Külső világ tevékeny megismerése
P	Mindennapi mozgásos játék Vers, mese	Művészeti tevékenység (vizuális nevelés)

A hetirend kialakítása természetesen az óvodapedagógus feladata, tehát az itt megjelölt hetirend csupán általánosságban és egyetlen lehetséges módon foglalja össze a megvalósítandó feladatokat. Számatalan variációval az adott óvodai csoport, és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével, nemcsak a komplex foglalkozások helyei, de az időkeretek is megváltoztathatók.

A képességfejlesztést növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások megtervezésével, szervezésével valósítjuk meg.

4. Óvodánk ünnepei:

Célunk

- Szocializáció erősítése.
- Közösségi magatartás formálása, örömezés biztosítása.
- Hagyományok tiszteletére, ápolására nevelés megalapozása.

Feladatunk

- Az óvodába lépés pillanatától, nemzeti ünnepeink, az évszakokhoz kötődő népi hagyományok, ünnepek megismertetése.
- Megismertetni a gyermekeket, az évszakok változásával bekövetkező környezetváltozással, a környezetvédelem alapjaival.
- Ünnepek beépítése az évszakokkal kapcsolatos témakörökbe.

Elveink

- A családi nevelés mindenek előtt való tiszteletben tartása.

Nagy jelentőséget tulajdonítunk azoknak az ünnepeknek, melyeket a jeles napok köré csoportosítunk:

- Advent
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Anyák napi köszöntő
- Évzáró, családi nap

5. Az óvoda kapcsolatai:

Az óvoda és a család kapcsolata

Célunk:

- Folyamatos, rendszeres, jó, kapcsolat kialakítása a gyermekek egészséges fejlődése érdekében.
- Az óvodában az iskolára való felkészítés, a gyermeki személyiséget kibontakoztató 3-4 éves nevelési folyamat eredménye. Az iskolai beilleszkedés közvetett segítségével az óvoda kiegészíti a családi nevelést.

Feladatunk:

- A családok megismerése, nevelési szokásaik előítélet mentes feltárása.
- A helyi nevelési program, az óvodai élet, szokásainak megismertetése a szülőkkel.
- A szülők reális igényeinek, elvárásainak, elégedettségének figyelembevétele.
- A gyermekek egyéni fejlődéséről, rendszeres tájékoztatás adása.
- Sajátos nevelési igényű, veszélyeztetett, vagy hátrányos helyzetű környezetben élő gyermekek szüleivel megértő, bizalmat ébresztő magatartással kezdeményezzünk kapcsolatot.

A kapcsolattartás formái:

- Napi kapcsolat
 - A gyermekkel, neveléssel, az aktuális feladatokkal kapcsolatos, halaszthatatlan információk megbeszélése, átadása
- Családlátogatások
 - Szükség szerint
- Nyílt napok
 - Évente egyeztetés alapján, 1-2 alkalommal várjuk a szülőket.
- Ünnepek előtti kézműves műhelyek megszervezése
 - Családias hangulatú ünnepvárás, ajándékkészítés.
- Szülői értekezletek
 - Nevelési év során legalább két alkalommal.
- Fogadóórák
 - Az óvodapedagógusok szükség szerint tartanak fogadóórát előre meghirdetett időpontban
- Családi napok, kirándulások
 - Csoportonként változó szervezéssel és gyakorisággal

Az óvoda és a bölcsőde kapcsolata

Célunk:

- Az átmenet zökkenőmentessé tétele, a gyermek megismerése.

Feladatunk:

- Egymás nevelőmunkájának megismerése, segítése.

A kapcsolattartás formái:

- Intézménylátogatás
- Személyes találkozások

Monorierdőn nem működik bölcsőde, csak Monoron és Pilisen. Településünkön családi napközi működik 3 év alatti gyermekek számára. A bölcsődéből, családi napköziből érkező gyermekek gondozóival felvesszük a kapcsolatot, az óvónők meglátogatják a gyermekeket, ismerkednek velük.

Az óvoda – iskola kapcsolata

Célunk:

- Félelem és zökkenőmentessé tenni az iskolába lépést.

Feladatunk:

- A kölcsönös érdeklődés fenntartása egymás nevelési céljainak, elképzeléseinek megismeréséhez, megértéséhez.

A kapcsolattartás formái:

- Kölcsönös látogatások, tapasztalatcserek
- Értekezletek
- Egymás rendezvényein, ünnepein történő megjelenés, közreműködés.

Kapcsolattartás egyéb intézményekkel

Nevelési Tanácsadó

Célunk:

- A teljes gyermeki személyiség kibontakoztatásáért történő együttműködés.

Feladatunk:

- Kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás
- Szakszerű szűrővizsgálat lebonyolításában segítségadás
- Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében segítségkérés

Kapcsolattartás formái:

- felmérés, szűrővizsgálatok
- konzultációk
- esetmegbeszélés
- továbbképzéseken való részvétel

Védőnői szolgálat, gyermekorvos

Kapcsolattartás feladatai:

- egészségmegőrzés, egészségvédelem
- gyermekek egészségi állapotának folyamatos figyelemmel kísérése
- egészségügyi problémák felmerülése esetén szakember segítségének kérése
- kölcsönös tájékoztatás
- időszakos és kötelező szűrővizsgálatok elvégzése óvodán belül és kívül

Gyermekvédelmi Szakszolgálat helyi képviselője

Kapcsolattartás: az igazgató és a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős segítségével

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

1. JÁTÉK

„A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.”

A gyermekek életmegnyilvánulásaiban sohasem különülnek el a különböző tevékenységek, ezek komplex módon, egymást kiegészítve jelennek meg.

A játék nem csak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Ugyanakkor megoldási módokat kaphat bizonyos helyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újraélheti kellemes élményeit. A környező világról a játékon keresztül szerezhet legtöbb ismeretet.

Az óvodapedagógus feladata megfigyelni a gyermek játékát, felhasználni azt saját nevelési céljai érdekében és szükség esetén, indirekt módon befolyásolni. A játék kicsiben maga az élet, az, amit a kisgyermek fel fog és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Éppen ezért az életre nevelés a játékból indul ki és a játék segítségével, teljeseedik ki.

A tevékenységközpontú program alapelve, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk az elmélyült játékokra. A játéktevékenységhez szükséges feltételek, ötletek és eszközök biztosítása azonban az óvónő feladata.

Az óvónő feladata, hogy az életkoruknak és fejlettségi szinteknek megfelelő játékfajták megjelenését, továbbfejlesztését és az azokban rejlő személyiségfejlesztő lehetőségeket kiaknázza.

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik az óvodáskorban. A gyermek esetében a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben újabb és újabb felfedezéseket tesz, azaz tanul a gyermek. A játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólag az. A játékon belül a motoros, a szociális és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátzásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtvé, kezdeményezővé válik, ha a játékfolyamat elakad.

A játék és tanulási tevékenység során a tudatos jelenlét és az indirekt irányítás feltétele, a szimbolikus játék és szerepjáték megvalósulásához.

Óvodánkban kiemelkedő szerepet kap a szabad biztosítása, a kreativitás ösztönzése, támogatása.

Előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. Kiemelt jelentőséget kell adni a játéknak az óvoda napirendjében és a tevékenységrendszerében

A nevelési gyakorlatban kétféle játékot különböztetünk meg:

- A gyermekek szabad játékát, melyhez az óvónő indirekt (közvetett) módon kapcsolódik.

- Az óvónő által kezdeményezett nevelési célzatú, tanulási tartalmat hordozó játéktevékenységet, melyben a gyermekek önkéntes alapon vehetnek részt.

Óvodánkban megjelenő játékformák

- Gyakorló játék (húzogatós, tologatós játékok)
- Szimbolikus és szerepjáték: színlelő-, szerep-, fantázia játék, bábozás, dramatizálás, alkotójáték és barkácsolás, népi-, és kismesterségek megismerése
- Konstruktív, szerelő, építő, alkotó játékok
- Értelmi képességeket fejlesztő játékok (kirakók, puzzle-k, memóriák, társasjátékok)
- Szabály játékok
- Udvari játéktevékenység - évszak által nyújtott játék lehetőségek kihasználása

Célunk

- A gyermek ismereteinek észrevétlen, folyamatos bővítése a környező világról, sőt a világegyetem egészéről.
- Játék közben játékosan gyermeket körülvevő világ megismertetése.
- A különböző tevékenységek közötti szabad választási lehetőségeken keresztül megtanítani a gyermeket az önálló döntéshozatalra és a rendelkezésre álló idővel való gazdálkodásra.
- A szabad játék elsődlegességének biztosítása a szülőkkel, pedagógus és nem pedagógus kollégákkal való együttműködésben, a tevékenységek közötti harmonikus arányok megteremtése

Feladatunk

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
- A napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a szabad játék számára.
- Olyan ismeretek nyújtása a gyermekek számára, mely sokoldalú tapasztalatszerzés által segíti megismertetni saját teljesítő képességeiket.
- Inger gazdag, kíváncsiságot keltő mobilizálható játéktér, környezet kialakítása, a játékok elérhető helyen történő elhelyezése.
- A szűkebb és tágabb környezetükből szerzett egyéni és közös élmények és tapasztalatok feldolgozásának biztosítása.
- A 3-7 éves korban megjelenő játékfajták és azok tartalmának, eszközeinek változtatása, minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni fejlettségének figyelembe vételével.
- Játékirányítást segítő pedagógiai, pszichológia szakértelem, módszertani kultúra gazdagítása.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenlétével az indirekt irányítás biztosítása a gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében.
- Tudatosan megengedő, támogató biztosságot adó jelenléttel, nyugodt légkör megteremtésével és a játék közösen elfogadott normák indirekt képviselésével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása.

2. VERSELÉS, MESÉLÉS

A mese és a vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. Oldja a szorongást, az indulatok feldolgozására, belső képteremtésre tanít, mely nélkül lehetetlen az olvasóvá válás. Meséink, verseink anyaga változatos, gerincét a magyar népmese kincs alkotja, de klasszikus és kortárs irodalmi művekkel is megismerkednek gyermekeink.

Folyamatosan lehetőségeket biztosítunk az önálló szöveg és mesemondásra, alkalmat adunk, hogy megfelelő eszközökkel a gyermekek el is játszassák a nekik tetsző meséket.

A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniének elmaradhatatlan eleme. Az óvodáinkban a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek szerepelnek az irodalmi anyagokban.

A mese, a vers ősi forrása az anyanyelvnek, régi értékeket, hagyományokat közvetíti a gyermekeknek a maga sajátos szóhasználatával, stílusával a népi- klasszikus- és kortárs írói eszközök gazdagságával.

A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

Visszaigazolja a gyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást is kínál. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, közben belső képi világot jelenít meg. A belső képalakítás folyamata az élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál.

Célunk

- A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése, a saját vers és mesealkotás megalapozása változatos módszerek alkalmazásával.
- A 3-7 éves gyermek beszédészlelésének, beszédértésének fejlesztése változatos módszerekkel, anyanyelvi játékokkal, különböző tevékenységformákkal, spontán beszédhelyzetekben.
- A gyermekek beszédaktivitásának fokozása, nyelvi, kommunikációs képességük fejlesztése.

Feladatunk

- A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.
- Képesé tenni a gyermekeket a feljük áramló verbális és metakommunikációs információk befogadására, megértésére, valamint saját érzelmeik, gondolataik pontos kifejezésére úgy, hogy eközben a beszédhelyzetekhez és a kommunikációs partnerhez is igazodni tudjanak.

4. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Számunkra az élményt nyújtó közös éneklés, körjátékok vagy éppen a mondókázás, a művészeti és esztétikai nevelés szempontjából kitüntetett helyet foglal el.

Óvodánk mindennapi részeként komplexen épül be napközbeni tevékenységeinkbe. Az ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok örömet nyújtanak a gyermeknek, felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket és esztétikai fogékonyságukat.

A komplex zenei élményt nyújtó tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Pedagógusaink olyan énekes népi játékokkal ismertetik meg a gyermekeket, amelyek kapcsolódnak a népi hagyományokhoz.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik az óvónői minta spontán utánzásával.

Zenei anyagainkat Forrai Katalin által kidolgozott zenei nevelésre építjük.

Célunk

- A művészeti nevelésen belül a gyermeki vágyak kibontakoztatása az éneklés és mozgás örömteli átélése közben.

Feladatunk

- A gyermekek zenei képességeinek, kreativitásának és önkifejezésének fejlesztése.
- Megfelelő légkör kialakításával az érzelmi motiváltság biztosítása.
- A gyermekek minél több olyan zenei élményhez juttatása, amely megalapozza zenei anyanyelvüket, fejleszti gondolkodásukat és kommunikációs képességeiket.
- A gyermekek zenei képességének (hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, harmonikus, szép mozgásának), kreativitásának fejlesztése, énekes népi játékok, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások segítségével.
- A zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan örömteli, érzelem gazdag, szép, tisztaéneklésre szoktatás, az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok).
- Az énekes játékok eszközeivel különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszéd, dramatizálás gyakorlása.

5. RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

Már az óvodába lépéstől fokozatosan ismertetjük meg a gyermekeket a különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelveivel. Minden csoportszobában kis sarkot, szekrényt biztosítunk, ahol a vizuális tevékenységekhez és barkácsoláshoz szükséges eszközöket, felszereléseket, anyagokat tároljuk, amihez a gyermekek az egész nap folyamán hozzáférnek. Kisebbek és nagyobbak örömmel ismerkednek meg a különböző eszközökkel, technikákkal

Lehetőséget teremtünk művészi rajzok, festmények, szobrok, épületek és népi alkotások nézegetésére. A gyermekeket fogékonyra kell tennünk hogy alkotókedvük kibontakozhasson. Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermekek alkotó kedve, esztétikus, egyszerű, átlátható és nyugalmat árasztó környezetet biztosítunk.

A vizuális tevékenységek (gyurmázás, agyagozás, rajzolás, festés, batikolás, nyírás, ragasztás, barkácsolás, varrás, hajtogatás) mellett a gyermekeknek lehetőségük van a népi kismesterségek technikáival megismerkedni.

Az óvodapedagógus szép iránti nyitottsága, esztétikai érzéke hatással van a gyermekek vizuális ízlésének fejlődésére.

Meglévő hagyományainkat ápoljuk: ünnepek előtti kézműves műhelyek kialakítása csoportonként, nyílt napokon a szülőkkel együtt illetve óvodaszintű kismesterségek műhelyének biztosítása a tornateremben.

Célunk

- A gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése a vizuális tevékenységek által.
- Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása.

Feladatunk

- A belső képek gazdagítása, a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel a gyermeki ábrázolás ösztönzése, alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával.
- Mozgással, cselekedtetéssel, vizuális élmények biztosításával, az észlelő funkciók változatos gyakoroltatásával, párhuzamosan végezhető tevékenységszervezéssel sokszínű tapasztalatok nyújtása.
- Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása.
- A gyermeki élmény- és fantázia világának gazdagításával a saját formanyelv, az alkotó alakító önkifejezés és önérvényesítő gyermeki tevékenység fejlődésének segítése.
- Önértékelésre, egymás munkájának megbecsülésére nevelés.
- Az ábrázolási tevékenységében lassan fejlődő, (diszgráfia tüneteit mutató) gyermekek egyéni fejlesztése, folyamatos jelzés a szakemberek felé.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

6. MOZGÁS

Programunk lényeges eleme a gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása, ami nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi mozgásos játék nélkül. A mozgásfejlesztéshez hozzátartozik, hogy maximálisan biztosítsuk a nap folyamán a spontán mozgás lehetőségeket, valamint a minél hosszabb ideig történő szabadlevegőn való tartózkodást a mozgásöröm változatosabb kiélése érdekében. Az aktív és passzív pihenés lehetőségének biztosítása serkentőleg hat a gyermekek testi és szellemi fejlődésére.

A változatos gyakorláshoz megfelelő helyre és eszközre van szükség, ezen túl az óvónő-gyermek aktív együttműködése is elengedhetetlen.

Olyan mozgásos játékokat ajánlunk a gyermekeknek, amelyek változatosak, differenciáltak, párhuzamosan végezhetőek, egyéni szükségleteik és képességeik figyelembe vételével.

Mindenkor nagy gondot kell fordítani az alkalmazásra kerülő eszközök (kézi- és tornaszerek) épségére, tisztaságára, valamint arra, hogy megfelelő számban álljanak rendelkezésre.

A mozgásos játékok, tevékenységek rendszeres alkalmazásával elősegíthetjük az erő és az állóképesség fejlődését, a szervezet teherbíró képességének fejlődését. A mozgásos tevékenységek kedvezően hatnak és erősítik a gondozás, valamint az egészséges életmódra nevelés feladatainak megvalósítását.

A spontán (szabad játék keretében végzett mozgás) mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek, melyben fejlődik a gyermek egész személyisége.

A komplex testmozgásokat beépítjük az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is.

Célunk

- Rendszeres egészségfejlesztő testmozgással, gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékokkal és feladatokkal a pszichomotoros készségek és képességek formálása és fejlesztése

Feladatunk

- A hét minden napján az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével az egészségfejlesztő testmozgás lehetőségének biztosítása.
- Sokszínű, változatos, örömteli gyakorlási formák, játékok alkalmazása
- Törekvés a sokoldalú, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.
- Szabad levegőn történő testmozgás előtérbe helyezése.

6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Törekvésünk, hogy a gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerezzen a szűkebb és tágabb természeti – emberi - tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során alakuljon ki pozitív érzelmi viszonya a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok szokások a családi a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Feladatunk a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését széleskörűen megismertetni. Elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket kell biztosítanunk a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak kialakítására. Eközben elő kell segíteni a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításban.

A környezeti nevelés általában a környezeti kultúra megélését és átadását jelenti. Az élő és élettelen környezetünkkel való harmonikus együttélést, életmódot, gondolkodást, viselkedésmódot, szokást és értékrendszert. Mindezek kialakítására legalkalmasabb az óvodáskor, mely ideális és fontos szakasza a környezeti nevelésnek, hiszen a szokások már a korai életszakaszban kialakulnak, s az egész életre szóló élmények, benyomások, szokások alapvetően meghatározzák a leendő felnőtt környezeti gondolkodását, környezet és természetvédelmi szemléletét és környezettudatos magatartását.

A komplex tevékenységek biztosítása felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számunkra a matematikai ismeretek, tapasztalatok megszerzését.

Az egész óvodai élet alkalmas arra, hogy a gyermekek matematikai tapasztalatokat szerezzenek, és számtalan lehetőség kínálkozik a fejlesztésre is. Az óvónő feladata, hogy felismerje a tevékenységek során a matematikai jelenségeket és megteremtse a fejlesztés lehetőségeit.

Komplex foglalkozásokon rendszerezheti a mozaikszerűen megszerzett benyomásokat. Szélesítheti, mélyítheti a spontán tanultakat és rögzíti azokat. Négy-ötéves korban már igénylik és képesek az óvónő által irányított kisebb-nagyobb csoportokban a mélyebb és sokoldalúbb összefüggések feltárására.

Arra törekszünk, hogy olyan eszközöket és tevékenységeket biztosítsunk, ami felkelti a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számunkra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését. A játékos ismeretszerzésnek minden esetben támaszkodniuk kell a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire. A matematikai képességek fejlesztését játékba építetten valósítjuk meg.

Célunk

- Biztonságban tájékozódnak környezetükben, ismerik szűkebb és tágabb, természeti és emberi környezetüket.
- Erősödik a pozitív érzelmi viszony a nemzeti, a multikulturális értékek
 - a népi, és a családi hagyományok,
 - a szülőföld, a hazai táj,

- a természet szeretete, védelmének igénye, a környezettudatos magatartás.
- A külső világ tevékenység megismerése által a gyermekek matematikai képességeinek játékos fejlesztése.
- Környezettudatos magatartás megalapozása, alakítása.

Feladatunk

- A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.
- Tapasztalatok megszerzése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása.
- Eligazodás a gyakorlati életben, a tevékeny élet megkedveltetése.
- A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, kíváncsiságára, megismerési vágyára, sokoldalú érzékelésén alapuló érdeklődésére építés.
- A természeti, és szűkebb lakókörnyezetükhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- Több érzékszervre ható, és cselekvés közben felfedezett környezeti tapasztalatszerzés feltételeinek megteremtése, a spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása.
- Tanulási készségeket, képességeket meghatározó részfunkciók tudatos fejlesztése alkalmi, folyamatos megfigyelés, gyűjtés, szimulációs játékok közben).
- A környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban a spontán és irányított beszélgetéssel, önérvényesítő törekvések segítése, anyanyelvi-értelmi nevelés megvalósítása.
- A gyermekek önálló véleményalkotási, döntési képességeinek fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet átalakításában.
- A beszélő környezet megteremtése, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése és a gyermeki kérdések támogatása.
- Olyan jeles napok, településünkhöz fűződő néphagyományok, multikulturális elemek beépítése az óvodai életbe, amelyek érzelmileg gazdagítják gyermekeink óvodai életét, fejlesztik az erkölcsi tulajdonságaikat, megalapozza szokás és normarendszerüket.
- A családi tárgyi kultúra értékeinek megismerése, beépítése a napi gyakorlatba.
- A szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, bevonásuk a környezet megfigyelésébe, átalakításába

7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A gyermekek önkéntességét, megismerési vágyát, nyitottságát, aktivitását, érdeklődését tudatosan igyekszünk felhasználni nevelési céljaink megvalósításához.

A munkatevékenység pedagógiai funkciója a gyermek értékteremtő együttműködési képességeinek fejlesztése. A munka az óvodás gyermek számára őrizze meg játékos jellegét. E területen érzékelhetjük közvetlenül az erőfeszítés és az eredmény kapcsolatát, beláthatóságát, elérhetőségét a gyermek számára. Ez a folytonos visszajelzés motiválja, ösztönzi, megerősíti a gyermeket. Az óvodában végezhető munkafajták tényleges munkavégzést, azaz tevékenykedtetést jelentsenek. A gyermekek minden munkát végezhetnek el, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani.

Az óvónő feladata, hogy a munka pozitív élmények átélésének forrása legyen, ez a biztosíték, hogy a gyermekek szívvel-lélekkel tevékenykedjenek. A munkavégzés során biztosítjuk a teljes önállóságot, a biztonságot nyújtó felnőtt mellett. A munkatevékenység a felkínált lehetőségek közül önállóan legyen választható. Ne kényszerítsük a gyermekre a feladatot. Váljon a csoport számára magától értetődő, természetes dologgá, hogy szükség esetén segíthetnek, teljesíthetnek kisebb megbízatásokat. Néhány munkafolyamat (pl. naposság) váljon rendszeres munkává, amely beépül az óvodai élet mindennapjaiba.

Nagyon fontos, hogy a munkavégzés ne időszakonkénti, hanem rendszeres, folyamatos legyen, ami beépül az óvodai mindennapokba. Tanulják meg a különböző feladatokat egymás között megosztani.

Fontosnak tartjuk környezetünk védelmét, rendben tartását, szépítését, növény és állatgondozást, melyet a gyermekek aktív közreműködésével igyekszünk megvalósítani.

Célunk

- A gyermeki munka megszerettetésén keresztül, alakulnak a munkavégzéshez szükséges, attitűdök készségek, képességek, erkölcsi tulajdonságok, kompetenciák:
 - kognitív: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon az összpontosítási képességük, munkaszervezési képességük
 - érzelmi-akarati: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk
 - szociális-társas: alakuljon ki a felelősségérzetük, feladattudatuk.

Feladatunk

- A környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások megerősítése, az értékek belsővé válásának elősegítése érzelmi, motivációs hatásokkal, komplex tevékenységi rendszerrel.
- A munkavégzéshez alapvető feltételek biztosítása (idő, hely, eszköz, légkör)
- A gyermekek önkéntesen, önállóan, örömmel, képességeik szerint végezhesék a személyükkel kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a közösség érdekében végzett feladatokat.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést és a gyermekkel való folyamatos együttműködést igényel.

8. A TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A tevékenységekben megvalósuló tanulás az óvodánkban folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. A tanulás lehetséges formáinál hangsúlyozottan szerepeltetjük a cselekvéses tanulást. Az óvodapedagógusaink a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segítik a gyermek személyiségének kibontakozását.

A gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni. A tanulás tevékenységekben valósul meg. A tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A óvodai nevelési folyamat egésze alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül, spontán vagy irányított módon tanuljon a gyermek. A közvetlen környezet folyamatos megfigyelése a több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés központi kérdése a tanulási folyamatnak. Azok a tapasztalatok, melyeket óvodás korban szereznek a gyermekek hatással, lehetnek az iskolai tanuláshoz való viszonyukra is. Szeretnénk elérni, hogy örömmel és önként vegyenek részt a folyamatban a gyermekek, ne csupán külső motiváció készítse őket erre.

Célunk

- Változatos tevékenységek során, a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire, építés közben:
 - alakuljon kompetenciájuk,
 - erősödjön attitűdjük, készségeik, képességeik,
 - fejlődjön kreativitásuk.

Feladatunk

- Megismerési vágy, kíváncsiság sokoldalú érdeklődés, kielégítése, az óvodában folyó tevékenységekhez való pozitív viszony kialakítása.
- A gyermekek tanulását támogató környezet megteremtése, az előzetes tapasztalatok figyelembe vételével.
- Különböző élethelyzetekben a gyermekek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből szerzett spontán tapasztalatoknak, ismereteknek a célirányos fejlesztése.
- Tevékenység közben szokások formálása, szociális együttlét iránti igény felébresztése; türelem, kivárá, alkalmazkodás, egymás segítése.
- A gyermek önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek segítése.
- Modell értékű kommunikációs helyzetek teremtése a gyermeki kérdések támogatására.

- Értelmi,- kognitív- kommunikációs képességek fejlesztése (érzékelés, valóság-hű észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, valósághoz közelítő képzelet).
- A gyermekek személyiségének fejlesztése; önállóság, kitartás, pontosság, feladattudat.
- A gyermek érési folyamatához személyiségéhez igazított, pedagógiai módszerek alkalmazása.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel a cselekvéses tanulás segítése.
- A gyermekek egyéni képességeinek, fejlődési ütemének, szociokulturális háttérének figyelembe vételével differenciált, egyéni fejlesztése.

- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése, az alábbi módon:
 - az iskolaérettséget támogató pedagógiai munka
 - az iskolaválasztás támogatása
 - az iskolával való kapcsolat fenntartása
 - az óvoda-iskola átmenetet segítő program kidolgozása, megvalósítása.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. Indokolt esetben a gyermek a szülő kérelmére és az Oktatási Hivatal ezt támogató döntése alapján további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. Minden esetben kérni kell a Szakértői Bizottság döntését, amennyiben a gyermek a hetedik életévét augusztus 31-ig betölti. Csak az ő javaslatukkal részesülhet a gyermek további óvodai nevelésben.

Programunkban kitűzött célok az optimumot tartalmazzák, melyet a gyermekek változó fejlődési üteme- és az egyéni eltérések miatt nem lehet egységesen megvalósítani.

Az iskolába lépés elsődleges feltétele a gyermek érettsége, amely különböző életkorban alakulhat ki, ezáltal nagy egyéni eltéréseket mutatva. Mindezt figyelembe véve tárjuk fel, mikor válik stabilá a gyermek, - testileg, lelkileg, szociálisan, pszichikusan - a sikeres iskolai élet megkezdésére, illetve ehhez kapcsoljuk mindazon mutatók összességét, amelyek az óvodáskor végére a fejlődés várható jellemzőjeként jelennek meg pedagógiai munkánk eredményeként.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére, illetve az alapprogram gyermekkép részében megfogalmazott elvárásokra épül óvodáink sikerkritériuma.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

1. A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

2. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.

- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele, a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél. Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtaikat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről:
 - tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását
 - felismeri a napszakokat
 - ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait
 - ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét
 - felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, elemi mennyiségi ismeretei vannak.

3. Szociális fejlettség:

- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára.
- A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival.
- A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg.
- Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja a munka eredményességét.

MOZGÁS

5 éves korra

- Igénylik, szeretik a mozgást, a mozgásos játékokat.
- Betartják az egyszerűbb szabályokat a versenyjátékokban.
- Biztonságosan mozognak, irányítják mozgásukat, egyensúly érzékük kialakul, egyre összerendezettebb a mozgásuk.

Óvodáskor végére

- Igénylik, szeretik a mozgást kitartóan a mozgásos játékokba
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékokban
- Tudnak környezetükben tájékozódni, ismerik az irányokat.
- Kialakul testsémájuk, oldaliságuk.
- Biztonságosan mozognak, tudják mozgásukat irányítani, nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyérzékelésük, összerendezett mozgásuk kialakul.
- Betartják a szabályokat, kialakul egészséges versenyszellemük, önfegyelmük, figyelmük megerősödik.

KÖRNYEZET

5 éves korra

- Életkori sajátosságuknak megfelelően megtanulnak tájékozódni, eligazodni a szűkebb természeti, társadalmi környezetükben, ismerkednek a tágabb természeti és társadalmi környezettel is.
 - Ismerkednek az évszakok közötti különbségekkel, pozitív érzelmi viszonyulással értékelik a természet szépségét, annak növény- és állatvilágát. Óvják, védik, ápolják azokat.
 - Megnevezik testük részeit, funkcióját, ismerik ápolásuk fontosságát.
 - Tudják nevüket, ismerik testvéreik szülei nevét, foglalkozását.

Óvodáskor végére

- A gyermek életkori sajátosságainak megfelelően megtanul tájékozódni és eligazodni a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetben.
- Megismeri a község nevezetességeit, intézményeket, azok rendeltetését.
- Különbséget tud tenni az évszakok között. pozitív érzelmi viszonyulással, megtanulja értékelni a természet szépségét, annak növény- és állatvilágát óvja és védi, gondozza azokat - pozitívan fejlődik a tenni akarása, a munkához való viszonya, nő feladattudata, kitartása.
- Megnevezik testük részeit, azok funkcióját, tudják ápolásuk fontosságát.
- Ismerik lakóhelyük, születési helyük nevét, lakcímüket, ismerik szülei, testvéreik nevét, foglalkozásukat.
- Kialakul a takarékoság fogalma, melyet korukhoz képest alkalmaznak.
- Megtanulják értékelni és védeni az egyes környezeti elemeket, mint a talaj, a víz, a levegő, az élővilág.

Matematika

5 éves korra

- Ismerkednek a környezetükben lévő matematikai fogalmakkal, összefüggésekkel, mennyiségi viszonyokkal.
- Matematikai helyzetről, problémáról elmondják véleményüket.
- Felismerik az igaz-hamis állításokat.
- Képesek logikai műveletekre a 6-os számkörön belül.
- Kialakul a térben való tájékozódás képessége.
- A 6-os számkörben meg tudják számolni, össze tudják hasonlítani, a tárgyakat mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Az egyszerűbb helyet jelölő névutókat ismerik.
- Betartják az alapvető viselkedési szabályokat, melyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, tiszteletéhez szükségesek.

Óvodáskor végére

- Felfedezik és megismerik az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat, matematikai fogalmakat, melyek környezetükbe rejlenek.
- Matematikai helyzetről, problémákról el tudják mondani gondolataikat.
- Képesek igaz-hamis állítások elmondására.
- Képesek logikai műveletre: összehasonlítás, megkülönböztetés, sorba rendezés, kiegészítés, 10-ig számolás, relációk stb.
- Biztonsággal tájékozódnak a térben.

- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat, (pl.alá, fölé, közé stb.).
- Ismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

ÉNEK ZENE, ÉNEKES JÁTÉK

5 éves korra

- Felismerik környezetük gyakrabban hallott hangjait.
- Önállóan és örömmel kezdeményeznek dalokat, mondókákat, játszanak dalos játékokat.
- Az óvónő indítása után önállóan, megközelítően tisztán énekelnek csoportosan.
- Örömmel végzik az egyöntetű, szép mozgásokat, betartják a játékszabályokat.
- Önmaguk is kitalálnak ritmusokat, mozdulatokat és dallamokat.
- Ismernek néhány hangszer, felismerik azok hangját.

Óvodáskor végére

- A gyermekek érzékenyekké válnak, felismerik és megkülönböztetik a környezetükben található hangokat.
- Felfedezik a hangok szépségét, élvezettel tudnak zenét hallgatni.
- Önállóan és örömmel kezdeményeznek dalokat, mondókákat, játszanak dalos játékokat, tisztán énekelnek megszokott hangmagasságban és tempóban.
- Meg tudják különböztetni a dalritmust és az egyenletes lüktetést egymástól.
- Ismerik, megfelelően használják a zenei fogalompárokat, ismernek néhány hangszer és felismerik azok hangját.

RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

5 éves korra

- Örömmel, saját kezdeményezésre is ábrázolnak.
- Alkotásaikban tükröződnek élményeik, ismereteik, gondolataik, szóban is megfogalmazzák azokat.
- Önállóan választanak az ismert technikák közül, felhasználják a természet kincseit.
- Meglátják környezetükben az esztétikai értéket.
- Az emberi alak egyre részletesebben jelenik meg rajzukban.
- Változatosabban használják a színeket.
- Alkalmazzák az ismert technikákat, kis segítséggel kiegészítő játékokat készítenek.

Óvodáskor végére

- Örömmel, saját kezdeményezésükre is ábrázolnak.
- Képzésben egyéni módon, biztonsággal jelenítik meg ismereteiket, gondolataikat, szűkebb és tágabb környezetükből származó élményeiket, elképzeléseiket.

- Örülnek alkotásuknak, a közösen elkészített kompozícióknak (téralakítás, építés, kollektív munka).
- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról és elfogadják mások véleményét.
- Önállóan tudnak választani a megismert és elsajátított vizuális technikák közül és a természet "kincseit" felhasználva tudják céljukat kreatívan megvalósítani.
- Meglátják környezetükben az esztétikai értéket.
- Jelenjen meg képeikben a személyek, tárgyak térbeli ábrázolása.
- Emberi alakot változatos formában jelenítsék meg, részformák megjelenítésére törekedjenek.
- Képesek változatos színek, formák alkalmazásával ritmusos díszítésre.
- Önállóan alkalmazzák a megismert technikákat, képesek egyszerű kiegészítő játékok, eszközök készítésére.

MESE, VERS

5 éves korra

- A gyermekek szívesen hallgatják a verseket, meséket, önállóan is mondanak néhányat.
- Szívesen részt vesznek dramatizálásban, bábozásban, olykor maguk is kezdeményezik.
- Betartják a mese és versmondás alatt a viselkedési szabályokat.
- Szeretik, szívesen nézegetik a könyveket, vigyáznak rá.

Óvodáskor végére

- A gyermek szívesen mond spontán módon verset, mesét, mondókát - "befogadóból" maga is "előadóvá" válik.
- Az élmény a gyakoriság hatására játékában, nyelvi kifejezőképességében tapasztalható.
- Szívesen vesz részt a dramatikus játékban, bábozásban, saját maga is szívesen kezdeményezi ezeket.
- Betartja a nevelés és mese alatti viselkedés érvényes szabályait
- Várják, igényelik a meséket
- Szívesen ismételtetik a verseket, meséket
- Örömmel mesélnek, báboznak, dramatizálnak
- Ismernek 10-14 mondókát, 6-8 verset, 15-20 mesét
- Improvizálnak
- Szeretik a könyveket, vigyáznak rá
- Van kedvenc mesehősük
- Igénylik a hangokkal, szavakkal való játékot
- Fejlődik erkölcsi érzékük, fantáziájuk, képzeletük

Anyanyelvi nevelés

5 éves korra

- Bátran, örömmel nyilatkoznak meg, örömmel beszélnek élményeikről.
- Képesek meghallgatni egymást

- Érthetően beszélnek, önállóan mondják el gondolataikat, egyre inkább figyelembe veszik az anyanyelvi szabályokat.
- Beszédüket érzelmeiknek megfelelően természetes gesztusokkal, mimikával kísérik.
- Tisztán ejtik a beszédhangokat.

Óvodáskor végére

- Bátran örömmel nyilatkoznak meg, örömmel mondják el élményeiket.
- Képesek arra, hogy másokat is meghallgassanak.
- Képesek a kialakult beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, a jól érthető és megfelelő tempójú beszédre.
- Beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, mimikával kísérik.
- Tisztán ejtenek minden beszédhangot.

MUNKATEVÉKENYSÉG

5 éves korra

- A rájuk bízott feladatokat – ha szükséges kis segítséggel -, örömmel végzik.
- Figyelmeztetésre saját magukat és környezetüket rendbe teszik.
- Egyre kitartóbbak lesznek a munkavégzésben, fejlődik önbizalmuk a sikerélmények által.
- Felismerik a munka hasznosságát, fontosságát, tisztelik a dolgozó embert, örömmel végeznek munkát a közösség érdekében is.

Óvodáskor végére

- A rájuk bízott feladatot, munkát önállóan, szívesen végzik.
- Figyelnek saját maguk és környezetük rendezettségére.
- A munka elvégzésére való törekvés által kitartóak, türelmesek lesznek, fejlődik önbizalmuk, felelősségérzetük.
- Kialakul a munka iránti tisztelet, megbecsülés fontossága, hasznossága, a dolgozó ember iránti tisztelet.

JÁTÉK ÉS TANULÁS

5 éves korra

- A változatos tevékenységek gyakorlásával fejlődik önismeretük, egyre többször igénylik az együttjátszást kisebb csoportokban.
- A gyakorló játék tartósabban már csak a konstrukciós, - és szerepjáték elemeként jelentkeznek.
- A szerepjáték során kötődnek szerepükhöz, összehangolják cselekvésüket, alkalmazkodnak egymáshoz, betartják a szabályokat, megszervezik egyszerűbb közös játékukat.
- Ismert, gyakran hallott meséket önállóan dramatizálnak, báboznak.
- Egyre bonyolultabb építményeket képesek létrehozni, ezeket alkalmanként szerepjátékukhoz is felhasználják.
- A játékokkal, építőelemekkel való tevékenység során megismerkednek azok tulajdonságaival, fejlődik finom kézmozgásuk, szín, forma, arányérzékük.

- Egyszerűbb szabályokat, normákat képesek betartani.
- A séták, kirándulások során összegyűjtött „kincsekkel” megismerkednek, felhasználják játékaikban, alkotóan tevékenykednek azokkal.
- A népi kismesterségek megismerése, technikájuk gyakorlása.

Óvodáskor végére

- Változatos tevékenységek gyakorlásával fejlődik önismeretük, kialakul bennük az együtt játszás igénye.
- A játszócsoportok között jó társas kapcsolat alakul ki, ahol egymás játékát kiegészítik, segítik, problémahelyzetek megoldására vállalkoznak.
- Megismerkednek a játékok, építőelemek tulajdonságaival (szín, alak, forma, nagyság), a velük való tevékenység során fejlődik finommozgásuk.
- Szerepjáték során képesek szerepeket vállalni, megosztani, arról lemondani, alkalmazkodni egymáshoz, betartják a játékszabályokat.
- Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- Bonyolult építményeket képesek kreálni.
- Élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására.
- Gyűjtőmunkák (séták, kirándulások) során megismerkednek a természet „kincseivel”, azokkal játszanak, alkotóan tevékenykednek.

VII. AZ ÓVODA SAJÁTOS FELADATA

Gyermekvédelem

Gyermekintézmény révén természetes, hogy az egyéni sorsokkal való törődés, a családgondozás, az esetek segítése kiemelt feladatként jelenik meg programunkban.

Kötelez erre még egyrészt ennek a munkának hosszú hagyománya, szükségessége, másrészt a társadalmi közeg, amelyben az ide járó gyermekek élnek.

Ezen körülmények be is határolják gyermekvédelmi munkánk célját és feladatát is.

Elveink

Mindenek előtt a család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése, és ezzel együttesen, a gyermek iránti felelősség ébrentartása. Tapintatos személyes kapcsolat kialakítása azon családokkal, akik segítséget kérnek, vagy láthatóan segítségre szorulnak. A titoktartási kötelezettség, minden családokat érintő esetben, fokozottan érvényesül.

Célunk

Hogy feltárjuk mindazon körülményeket, amelyek a gyermekek fejlődését hátrányosan befolyásolják.

Feladatunk

Az óvodai keretek között megadjunk minden segítséget a hátrányok csökkentéséhez, és kompenzáljuk azokat lehetőség szerint, a családgondozás és az egyéni bánásmód keretei között.

Óvodánkban a gyermekek családi körülményeinek figyelemmel kísérése, fejlődésének nyomon követése együttesen történik. Az elakadás feltárásának folyamatában megjelenik a családi nevelés feltérképezése is. A megfelelő kommunikatív viszony kialakítása a szülővel ebben a szakaszban a későbbi megoldások alapvető feltétele. A szülő nyitottsága, vagy zárkózottsága határozza meg a probléma későbbi, közös megoldását. Amennyiben a közvetlen viszony kialakulását valamilyen körülmény akadályozza, úgy az óvodán belül, kiemelt személyes törődéssel és fejlesztéssel igyekszünk a gyermek fejlődését segíteni. Amennyiben a szülői együttműködést sikerül elnyernünk, úgy az óvodán belüli törődés kiegészül a családi, vagy külső szakember segítségével.

A fentiek valamennyi csoportban, valamennyi óvónőnek családgondozási feladatként jelennek meg.

A gyermekvédelmi munka koordinálását, a gyermekvédelmi felelős látja el.

A gyermekvédelmi munka fő feladatát a prevenció jelenti, amely során lehetőségeinkhez képest igyekszünk megakadályozni a veszélyeztetett státusz kialakulását.

A legsúlyosabb esetekben történik meg a veszélyeztetett nyilvántartásba vétel, melynek során az önkormányzat szociális igazgatásával szorosán együttműködünk.

A nyilvántartásba vétel szempontjai:

- Súlyos anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés.
- Elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi- lelki bántalmazás.
- Súlyos érzékszervi károsodás, illetve tartós betegség.

Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek integrációja

Az integrált nevelés-oktatás feladatait gyógypedagógusok, az egységes pedagógiai szakszolgálat, nevelési tanácsadó szakemberei látják el.

Hátrányos helyzetű gyermek /a Kt. 121.§-a (1) bekezdésének 14. pontja értelmében /:

- akit családi körülményei, szociális helyzete miatt, a jegyző védelembe vett, illetve
- aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak.

Halmazottan hátrányos helyzetű az a gyermek:

- akinek szülője –önkéntes nyilatkozata szerint legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be, illetve
- akit tartós nevelésbe vettek.

Célunk

- Nevelő – fejlesztő munkánk során, figyelembe véve a gyermek egyéni képességét, fejlődési ütemét, segítsük őket hátrányainak leküzdésében, a felzárkózásban, társadalmi esélyegyenlőségük biztosításában.

Feladatunk

- Az óvodában folyó nevelő-oktató munka során, az egyéni differenciált fejlesztés biztosítása.
- Együttműködés azokkal az intézményekkel, amelyek ebben segítségünkre lehetnek.
- Szoros együttműködés a családdal.

Kiemelkedő képességgel rendelkező /tehetséges/ gyermekek nevelése

Célunk

- Segítsük a kiemelkedő képességgel rendelkező gyermekeket, képességeik kibontakoztatásában.

Feladatunk

- A tehetség irányának, fejlettségi szintjének megállapításában, a Nevelési Tanácsadó Szakembereinek vizsgálatát kezdeményezzük.
- A szülők figyelmének felhívása a gyermek kiemelkedő képességére.
- Megfelelő tárgyi, személyi feltételek biztosítása a tehetség kibontakoztatásához.
- / óvodapedagógus továbbképzés /
- Differenciált egyéni bánásmód alkalmazása.

Értelmileg akadályozott gyermekek jellemzői

A középsúlyos fokban értelmi fogyatékos óvodáskorú gyermekek az óvodába lépéskor igen heterogén képet mutatnak. Az eltérések az életkorban, fejlettségi szintben, a fogyatékoság súlyosságában, típusában, a gyermek előzetes életében, családi vagy előző intézményes nevelésben gyökereznek.

Közös vonásuk azonban, hogy fejlődésük lelassult, s a mennyiségi eltérésen túl minőségi eltérés tapasztalható. Az alacsony pszichés aktivációs szint miatt minden területen nehezebben induló, lassabb fejlődést mutatnak. Gyakran motiváció szegények.

Míg a problémamentesen fejlődő gyermek egyenletes tempóban nagyobb lépcsőfokokon jut el a célig, addig az értelmi fogyatékos gyermek sok kisebb, alacsonyabb lépcsőfok megmászásával kis lépésekkel, sok-sok gyakorlás után közelíti meg a célt, saját lehetőségeinek csúcsát.

Szorosan együttműködve a családdal célzottan igyekszik a pedagógus kihasználni azokat az időpontokat, amikor bizonyos funkciók érése „szenzibilis fázisban” van.

Az optimális fejlesztés a transzferhatás következtében az egész személyiségre hat, a gyermek pszichomotoros fejlesztését szolgálja. Így nem egymástól elkülönült funkció tréning zajlik, hanem egyidejűleg több funkció fejlődését segíti a komplex környezet.

A szociális tanulás támogatása közben figyelembe veszi a program a különböző funkciók egymásra épülését, hogy sikerélményt biztosítson a gyermeknek, s hogy a tanítási technikák könnyen érthetőek, elsajátíthatóak legyenek.

A „tanulás” akkor hatékony, ha a gyermek érzi a biztonságot, ha tudja, hogy a környezete őt elfogadja, megérti.

A fejlesztés legfontosabb területei:

- a nagymozgások kialakítása, korrigálása
- az egyensúlyérzék fejlesztése
- a manuális készség fejlesztése
- a beszédszervek ügyesítése, a beszéd indítása
- a játéktevékenység fejlesztése
- a speciális zenei nevelés alapjainak lerakása.

Gyakran találkozhatunk olyan gyerekekkel, akiknek nagymozgása összerendezetlen, kéz- és lábmozgásuk suta (pl. görcsös ceruzafogás, tremoros vonalvezetés). Ezeknél a gyerekeknél olyan rész-képesség kiesésekkel találkozhatunk, ami a motoros kivitelezésben mutatkozik meg. Finommozgásuk gátolt mind a kézfej, illetve az ujjak mozgatásánál, mind a beszédszervek irányítása terén. Ők a grafomotorosan éretlen gyerekek.

Vizuomotoros fejlesztés

Cél

Az olvasás, írás, számolás, az ún. alap kultúr-technikák elsajátítását megalapozó vizuális készség fejlesztése.

Feladat

A testséma és az egyensúlyérzékelés fejlesztése

- iránydifferenciálás
- téri tájékozódás fejlesztése

A vizuális észlelés fejlesztése

Szem-kéz koordináció fejlesztése

- alakállandóság fejlesztése
- alak-háttér felfogás fejlesztése
- vizuális megfigyelő és elemző készség fejlesztése

A finommotorika és a taktilis érzékelés fejlesztése (grafomotoros fejlesztés)

Elméleti háttér

A vizuális felismerő-rendszer és a grafikai ábrázolás csatornái:

Szemünk

Agyunk

Kezünk

Az információ feldolgozásához tartalmi és technikai feldolgozás egyaránt szükséges. Ennek bizonyos anatómiai feltételei vannak. Így a szem tökéletes működésén kívül, az agy, mint átkódoló rendszer működése, s a motoros kivitelező rendszer, a kéz, valamint az ujjak megfelelő fejlettsége nélkülözhetetlen a pontos működéshez. Ezek a feltételek csak bizonyos életkorhoz kötötten alakulnak ki. Pl. a kézfej csontmagvainak kifejlődése, illetve ennek befejeződése, csak 7 éves kor körül várható. Sok gyermeknél nagy problémát okoz, ha idő előtt rákényszerülnek a helyes ceruzafogásra, a vonalközben való pontos írásra. Mindezek a későbbi grafomotoros fejlődésre negatív irányban hathat.

A grafomotorosan éretlen, finommozgásában akadályozott gyereknél a vizuális percepció területén ugyanolyan részképeség-kieséssel találkozunk, mint a dyslexia veszélyeztetett gyerekek esetében.

- téri tájékozódás zavara (iránytévesztés, bizonytalan testséma felismerés)
- hibás a vizuális emlékezetük és figyelmük
- bizonytalan a laterális dominancia, gyakori a balkezesség
- tartós figyelmük, feladattartásuk gyenge, szétszórtak, magatartásuk nyugtalan.

Ezen gyerekek vizsgálatát a Bender-A, a Frostig, és a Goodinough-féle teszttel végezzük, valamint a dyslexia prognosztikai teszt elvégzése is szükséges.

A grafomotoros készség fejlesztésének gyakorlatában az írás-előkészítés, a vonalvezetés technikai kivitelezését kívánjuk megalapozni és fejleszteni a nagymozgások finomításából

kiindulva. A fokozatosság elvével érvényesítjük ezt a terápiát, mely 3, illetve 4 évre kidolgozott longitudinálisan felépített, a gyerekek egyéni és életkori sajátosságaihoz alkalmazkodó, rugalmas program.

A fejlesztés során a következő fokozatokon halad keresztül az anyagokkal való munka:

1. A plasztikusabb anyagokkal való manipulálástól a szilárdabb anyagokig

2. A nagy alakzatoktól, felületektől a kisebbekig

- A nagy lendületű mozgásoktól a finomabb, célirányosabb mozgások felé (levegőben, táblán, újságlapon).

A manipulációs szakasz

Azokat a beszédhibás, 3-4 éves gyerekeket, vagy nagycsoportos óvodásokat, akiknek a kez ügyessége nagyon fejletlen külön feladatokkal látjuk el. Homokozás, gyurmázás, papírtépés, tenyér, ujjfestés, konstrukciós játékkal való építés, kirakás, színek, formák játékos analízise, szintézise, kéz-ujjak játékos, ritmikus mozgása zenére.

Pszichomotoros fejlesztés

A gyógypedagógiai munkában az egyéni fejlesztés módszereként a pszichomotoros fejlesztést alkalmazzuk, mint fejlesztő eljárást, amely fogyatékos és ép gyerekek esetében egyaránt hatékony pszichomotoros zavaroknak nevezzük az egész személyiséget érintő, tanulási és, vagy magatartási tüneteket okozó zavarok körét. Így a pszichomotoros fejlesztés olyan eljárás, amely mozgásakción, és mozgásos cselekvéseken keresztül, valamint azok által előkészített és azokkal összefüggésben álló más gyakorlati módokon keresztül fejleszti a személyiséget.

A pszichomotoros fejlesztés eredményeként fejlődő képességek, részképességek:

- Jótékony hatású a szomatikus fejlődés szempontjából, fokozza a testi ellenálló képességet, növeli a szervezet aktivitását.
- A természetes mozgásöröm, a test feletti uralom biztosságot adó érzése, a jobb testi adottságok, jobb fizikai, következményesen jobb lelki egészséget eredményeznek.
- A napi tevékenység során a testi ügyesség racionálisabb, kevésbé fáradtságos munkavégzést tesz lehetővé.
- Minőségileg javul a testséma, amely következményesen az identitás jobb megvalósulását segíti.
- Bővülnek a percepciók lehetőségei, mozgáson keresztül az időt és a teret közvetlenül éli át a gyermek.
- A kognitív ismeretek mozgás általi közvetítése alkalmas a gyermeknek jobb asszociációs kapcsolatok létrehozására, a motoros reagálásra és lereagálódásra.
- Az aktivitás, cselekvő részvétel javítja a koncentrációt és a reakció készséget.
- A mozgás bővíti a kommunikációs lehetőségeket könnyebben közlekedik indirekt módon.

A pszichomotoros fejlesztés elméleti háttéréről

A motoros fejlődés a tanulás alapfeltétele. A korai életszakaszokban a mozgásaktivitás befolyásolja a teljes organikus fejlődést. A mozgásfejlődés az érés és a tanulás kölcsönhatásban megy végbe. A környezethez való alkalmazkodás (adaptáció) folyamatában - zavartalan fejlődés esetén - a gyermek megfelelő időben és minőségben sajátítja el az alapvető mozgás-mintákat. Az adaptációt az ép organizmus „és az időben érkező” ingerek biztosítják. A mozgásmintákból épülnek fel a motoros készségek, amelyek az ismétlődés révén jól begyakoroltak, pontosak és célszerűek lesznek. Eltérő feltételek, zavaró tényezők esetén a szervezet kompenzációs mechanizmusokkal igyekszik a külvilág és a saját maga közötti egyensúlyi állapotot helyreállítani. Ezek a mechanizmusok jelentkezhettek motoros területen - ez esetben eltérő mozgás fejlődést észlelünk - vagy a személyiségfejlődés más területein, pl. magatartászavarok, tanulási zavarok, koncentráciogyengeség, stb. formájában. Az adaptációs modell egyértelművé teszi, hogy motoros zavarokat nem csak a korai agykárosodást elszenvedett gyerekek esetében találunk, hanem különböző mértékben más károsodások, illetőleg a fejlődést gátló más tényezők eseteiben is.

A motoros fejlődést a következő tényezők gátolhatják:

Környezetből származó tényezők: Az alapvető mozgásminták megtanulásához a szükséges, hogy a külvilágból elegendő számú és gyakoriságú észlelési és mozgás stimulus érkezzon. Ezek hiánya, vagy korlátozott volta (hospitalizáció, szűk mozgástér, túlóvó, elhanyagoló nevelés, stb.) a mozgásfejlődés elmaradását okozhatja, vagy más személyiségfejlődési területen okozhat anomáliát.

A pszichés, emocionális irányítás zavarai: Az agykárosodottakéhoz hasonló mozgászavarokat megfigyelhetjük a gyermeki magatartászavarok esetében is. A szorongó gyermek túlzott óvatosságot tanúsít külvilági kapcsolataiban, emiatt fontos észlelési- és mozgási tapasztalatokat veszít. Az adaptáció folyamata az ilyen gyermeknél értelemszerűen elhúzódik. Következésképpen a gyermek teljesítménye csökken, amit környezetének magatartása rögtön jelez. Amint a gyermek észleli – társaihoz képest - csökkent (mozgás) teljesítőképességét, még jobban szorong, még passzívabbá válik. Ez egy „circulus vitiosus”-t alakít ki, amelyet gyakran a más személyiségterületen megnyilvánuló kompenzációval sem lehet áttörni.

A kognitív terület zavarai: A kognitív terület sérülései megnehezítik, illetőleg korlátozzák a bonyolult mozgásminták megtanulását.

Zavarok a szenzoros funkciórendszer területén: Az észlelési, érzékszervi zavarok nagy mértékben megváltoztatják a mozgásfejlődés természetes menetét. Az olyan észlelési zavarok, melyek nem az analizátor sérüléséből származnak, szintén eltérő motoros fejlődéshez vezetnek. Hibás, hiányos percepció esetében a szenzomotoros integráció folyamata is zavart, ez akadályozza a tanulási folyamatot, amelyek során a gyermek a megfelelő mozgásmintákat elsajátítja. A gyermek idegenül érzi magát környezetében, ez gátolja őt a tapasztalási próbálkozásaiban, motoros aktivitásában.

Zavarok a motoros funkciórendszer területén: A szomatikus-motoros funkcióban akadályozott gyermek össz-mozgás magatartásában is különbözik a motorosan ép gyermektől. Az idegrendszer megkísérli a megváltozott mozgásmagatartásból származó hátrányokat kompenzálni annak érdekében, hogy a mindenkori feltételekhez megfelelő alkalmazkodó funkciót hozza létre.

Összegezve elmondhatjuk, hogy a korai gyermekkorban mindenfajta minden fajta akadályozottság hátrányosan befolyásolja az alapvető mozgásminták megtanulását, megváltoztatja és minőségileg befolyásolja azokat. A gyermekkori motoros zavarok gyakran több tényező együttes hatásaként jönnek létre.

Percepció, integrációs zavarok

A szenzoros ingerek - kezdetben különösen a testből származó ingerek - zavartalan beérkezése és bőséges kínálata a központi idegrendszer fejlődése szempontjából igen fontos. Az agy funkcióegységei állandó interakcióban állnak egymással, működésükben egymásra utalnak. Ha a szenzoros feldolgozás és rendezés folyamata nem működik zavartalanul, azaz a szenzoros integrációban diszfunkciók vannak, akkor a következmény tanulási zavar lehet. Az észlelési zavarban szenvedő gyermeknek nehézséget jelent, hogy az ingereket észlelje, differenciálja, azok jelentéstartalmát megfejtse, alkalmazkodjék a mindenkori szituációhoz. Mindez bizonytalanságot, félreértést-értelmezést és célszerűtlen reakciókat eredményez. A zavarok nemcsak az észlelés területén jelennek meg, hanem elsődlegesen, vagy következményesen a motorium területén is.

Elsődlegesen az eltérő fejlődés miatt, következményesen pedig azért, mert a szenzomotoros koordináció folyamatában nagyon szoros az észlelés és mozgás kölcsönhatása. Nyilvánvaló tehát, hogy az egyik funkcióterület eltérő volta szinte biztosan hatással lesz a vele kapcsolatban álló másikra is.

Pszichomotoros zavarok

Gyakran mutatkoznak regressziós jegyek, máskor gátlási tünetek, melyek passzivitásban, vagy agresszivitásban nyilvánulhatnak meg. Ezek a következők lehetnek:

Nagymozgások zavarai

Öt kritérium szerint kell értékelnünk a nagymozgások zavarait.

- Vannak-e akarattól független együttmozgások? Óvodáskorban még bizonyos együttmozgások megengedhetők, pl.: a nyelv kiöltése elmélyült munkavégzés alatt, de egy iskolaérett gyermek esetében már korlátozódik a megengedhetőség.
- A motoros tervezés minősége: Pl.: új mozgásformák tanulásakor a gyermek nem tudja szervezni a mozgások egymásutánját, ügyetlen.
- A testrészek integrációja: a két testfél összehangolt működésének hiánya a mozgás elakadásához széteséséhez vezet.
- Tónusszabályozás: Enyhébb tónusfokozódást vagy tónuscsökkenést elég gyakran és főként tartási és, vagy akaratlagos mozgási helyzetekben figyelhetjük meg.
- Mozgás szimmetria, illetve asszimetria: Az egyik végtag feltűnő gyengeséget mutat a másikhoz képest.

A manipuláció, finommotorika zavarai

- A kéz és ujjak ügyessége, mozgékonyasága
- A kéz izmainak, ízületeinek lazasága
- A kézmozgások célpontossága
- A kéz izomereje és az izomerő szabályozása a kívánalmaknak megfelelően
- Az ujjak tapintási érzékenysége
- Dominancia
- Koordináció a hüvelykujj és a többi ujj között, a két kéz között, a szem és kézmozgások között.

A lateralitás és a dominancia zavarai

- A dominancia az egyik oldali szem, kéz, fül, láb, használatának előnyben részesítése
- Keresztezett dominancia, ha a domináns szem és kéz az ellentétes oldalon van.
- Kevert dominancia, ha némi túlsúly van az egyik oldalon.
- Kétoldalasság, ha teljes, vagy majdnem teljes egyenlőség van a két oldal között.
- Átalakított dominancia, amikor a személyét preferálta.
- A lateralizáció a saját testen való tájékozódás, a jobb és a bal testfél megkülönböztetése, illetve az ebből származó téri arányok megkülönböztetése.

Testséma, praxia zavarok

A testséma megfelelő fejlettsége a motoros tervezés alapja. A gyermeknek tudnia kell, hogy a mozgás során testrészei milyen sorrendben és milyen mozgásokkal vesznek részt.

A dyspraxias gyermekre jellemző, a lassúbb, körülményesebb mozgáskép, valamint a célszerűtlen cselekvések.

A téri tájékozódási és a ritmuszavarok

A téri tájékozódás zavarait két kritérium szerint foglaljuk össze:

Hibás orientáció a kardinális pontoknál és a középpontoknál, a gyermek nem találja ezeket a térbeli helyeket, felcseréli, vagy áthelyezi őket. Ezért nem is tudja ezeket rendszerbe integrálni. Ezekből a pontokból indul ki a térbeli pontok oldalbizonytalansága és lokalizációs nehézsége is.

Irány nehézségek: a gyermek nem ismeri fel a térbeli helyek kiinduló és végpontjait. Ez abból származhat, hogy hiányoznak téri fogalmai, vagy az irányok felcseréléséből.

Ritmuszavarok: Az idői folyamatot a ritmus foglalja keretbe. Ritmuszavarok az elemek egymás utáni sorrendjének összezavarodásából, megszakadásából is származhatnak. A ritmuszavarok a végtagok mozgáskoordinációját is nehezítik.

A program felépítése

A program két nagy részre oszlik:

Korai helyváltoztató mozgások, kúszás, mászás, járás fejlesztése.

Alapvető egyensúly gyakorlatok.

A kezelés megkezdése előtt meg kell vizsgálni a gyermek szenzomotoros fejlettségi szintjét. Első lépésként az anamnézis szükséges, melyben helyet kapnak a szülők észrevételei a gyermek fejlődésével kapcsolatban, valamint az egészségügyi előtörténet, valamint a családi anamnesztikus adatok.

A vizsgálat további részében a gyermek mozgásának vizsgálata következik, melyet a nagymozgásoknál kezdünk, majd az ehhez kapcsolódó reflexintegrációk vizsgálata következik. A motoros készségekről szerzett ismeretek mellett elvégzendők még az egyensúlyi, látásészlelési, vizuomotoros, taktilis, kinesztetikus funkciók vizsgálata.

A „tanulás a mozgás által” tétel alapvető feltételeinek és elméleti megfontolásának csupán praktikus alkalmazását jelentik a gyakorlatok, azok variációs lehetőségei, valamint a mozgáskészségek, kreativitás, testérzés és más képességek területén alkalmazott gyakorlati

technika. A programot a játszótéren az óvodában és otthon is egyaránt alkalmazhatjuk. A gyakorlatokat úgy kell megválasztani, az aktivitást a szerint befolyásolni, hogy a gyermek szükségletének és fejlődésének megfelelően. A mozgásprogram gyakorlatilag bármely szituációban alkalmazható, csak tudni kell, hogy milyen célhoz, milyen mozgásfejlesztést kell kidolgozni.

A fejlesztést mindig ott kell elkezdni, ahol a gyermek tart, amilyen szinten a gyermek képességei állnak.

Csak lépésről-lépésre kell haladni, közvetlen visszajelzésről kell gondoskodni és minden gyereket sikerélményhez kell juttatni.

Mindkét rész több alapegységből áll és ezeken belül bizonyos sorrend érvényesül: a megfigyelés, a szenzoros stimuláció módja, a reflex gátlás- vagy kiváltási technikája, a nagy és finommotorika gyakorlata.

A gyerekek az utasításokat demonstrációval, szóbeli irányítással adjuk modellezve és tükörtechnikával. A szóbeli tanácsokat szintársítással megerősíthetjük.

Egy-egy foglalkozás 30-45 perc időtartamot ölel fel.

A fejlesztő program feladatait minden képességterület szerint a fent leírt fokozatokban egy komplett leírás tartalmazza.

A programot felsőfokú végzettséggel rendelkező óvodapedagógusok, és gyógypedagógus segítségével végezzük.

A tevékenységközpontú óvodai nevelés céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg. Az óvodapedagógus számára alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk: a spontán, gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben tudatosan vesszük számításba, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző, és a gyermek fejlődését tekintve is különböző szinteken lehet egyik vagy másik képességét illetően. A fejlődés dinamikája tehát egy-egy gyermek esetében a különböző területeken más és más lehet. A nevelés és *tevékenységek* tervezése egy tömbben, egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg. A tervezés során mindig a 4-es feladatrendszerből kiindulva tervezzük meg a gyermeki tevékenységeket és ezen keresztül a szükséges fejlesztéseket. A cél és a feladatok ismeretében, mérések függvényében a fejlesztést hosszú távon éves, periódusban gondoljuk át, ám konkrét formában vagy két hetes periódusokba a célszerű, hiszen csakis ez esetben nyílhat lehetőségünk, a gyermekek spontán ötleteinek és tapasztalatainak begyűjtésére és a nevelőmunkában való felhasználására. A gyermeket foglalkoztató élmények és tapasztalatok éppen olyan részei a nevelésnek, mint az óvodapedagógus által előzetesen átgondolt és megtervezett feladatok. A gyermeki személyiség fejlesztése, az életre való felkészítés feltételezi a gyermek szűkebb és tágabb környezetében megszerzett átélt élményeinek és tapasztalatainak, ötleteinek, aktuális tevékenységeinek beépítését a nevelőmunka egészébe. Ezért a tervezés során külön is biztosítani szükséges a gyermeki tapasztalatok előre nem tervezett tartalmának megjelenítését a tervező és megvalósító munkában. A gyermekek folyamatos megfigyelése, az óvodások élményeinek meghallgatása és közös élmények nyújtása a tervezés előkészítő folyamatához tartozik. A rövid időszakot átfogó tervezés ugyanakkor lehetővé teszi olyan nevelési alaphelyzet kialakulását, amiben a gyerek és az óvodapedagógus aktív egymásra hatása képes a nevelési, tervezési folyamatot befolyásolni. Alapvetően a tevékenységek megtervezéséből kiindulva a neveléstanulás komplex egymásra hatását figyelembe véve szükséges tervezni. A tervezésnél nem az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontból való megközelítésre helyezük a hangsúlyt. Kevesebbet, de azt alaposabban, többoldalú tapasztalatszerzés és tevékenykedtetés segítségével tervezünk meg.

A heti ütemterv megírása egyben a napi vázlatot is megadja az óvónő szánára, ezért nem szükséges a külön vázlatírás. Ennél fontosabb azonban, hogy feljegyzéseket vezessünk a gyermekek fejlődési üteméről, hogy konkrét megfigyelések adjanak alapot az egyéni, differenciált fejlesztés megtervezéséhez. A gyermekek ötleteinek, javaslatainak feljegyzése, összegyűjtse a tevékenységek sokszínűségének megtervezéséhez nyújt segítséget.

A fejlesztés módszere

A fejlesztés módszere az egyénre szabott differenciált fejlesztés, a csoport keretein belül. A tevékenységközpontú nevelési program megvalósítása leghatékonyabban egyes csoportban képzelhető el, de az óvodában létrejövő adott lehetőségek döntik el, milyen csoportszervezési formát alkalmazunk. Részben osztott és osztatlan csoportban is megvalósíthatóak a kitűzött nevelési célok és feladatok. A fejlesztés formáját ne a gyermekek életkora, hanem fejlettségi szintje határozza meg. A gyermekek önállóan, spontán szerzett tapasztalatai nagyon jó kiindulópontot jelentenek az óvodapedagógus számára a tudatos, irányított tapasztalás megszervezéséhez. A világban eligazodni készülő gyermek felkészítése az életre feltételezi olyan szituációk megélését, ahol szabadon alkothat, dönthet, gondolkodhat, cselekedhet. A lényeg mindig az legyen, hogy cselekvés közben, cselekvések sorozatában való aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon a gyermek és valódi, a környezetben meglévő problémával foglalkozzon. Az óvoda feladatai közé tartozik a kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekek felismerése és fejlesztése. A szellemi fejlesztés legfőbb célja abban nyilvánul meg, hogy a gyermeket aktivitásra, a problémák meglátására és kifejtésére bátorítsuk, és képessé tesszük azok megoldására. Kreatív problémamegoldásra ösztönözzük a gyermeket. Ennek kialakításához mindenképp szükséges, hogy az óvodában legyen elegendő idő a tevékenykedésre, és a tapasztalatszerzésre. A nevelőmunka elemzése és értékelése az óvodapedagógus folyamatos feladata, az értékelés tapasztalatai adnak támpontokat a nevelőmunka tervezésének irányvonalairól.

A fejlesztés kerete

- A teljes nevelési folyamat, gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre és sokoldalú tapasztalatszerzésre épül.
- A nevelési folyamatba szervesen illeszkedő tanulási folyamat, melynek részei:
 - Önálló és irányított tapasztalatszerzés.
 - Komplex *tevékenységek* rendszere, kötetlen kezdeményezések.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja

Az 1993. évi LXXIX. Tv. a közoktatásról és módosításai, valamint a 2/2005.(III.1.) OM. R. – és annak 2. sz. melléklete (A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve) alapján és annak figyelembevételével készült.

Tartalma

1. Az óvoda Alapító Okiratában foglalt integrációs feladatok.
2. Intézményünk alapelvei, céljai, feladatai.
3. Az SNI gyermekek jellemzői, a fejlesztés alapelvei, céljai, feladatai.
4. Az együttnevelésben résztvevő integrált SNI gyermekek sajátos nevelési igényéből következő feltételek biztosítása.
5. A sajátos nevelési igényű gyermekek számára érvényben lévő alapvető támogatások, lehetőségek.

Az óvoda Alapító Okiratában foglalt integrációs feladatok

Alapító Okirat szerint ellátandó alaptevékenység:

Intézményünk alapelvei, céljai, feladatai a sajátos nevelési igényre

091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai

091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai

Alapelv

Óvodánk az inkluzív pedagógiai gyakorlat keretei között részt vesz abban a folyamatban, amely a többségi társadalom toleranciáját, segítőkészségét fejleszti, s egyben a sajátos nevelési igényű gyermekek társadalmi integrációját segíti.

Távlati cél

Az egyéni képességek, fejlettségi szint mellett elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése.

Célok

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai életét kívánjuk elősegíteni, miközben gyermekeinknek lehetőséget nyújtunk a másság megismerésre, elfogadására, a megfelelő segítségnyújtás módjainak megtapasztalására.

Az óvodai integráció célja, hogy ezek a gyermekek a pedagógiai többlétszolgáltatást ne korcsoportjaiktól elkülönülten, hanem velük együtt kapják meg. A gyermekek nevelése heterogén csoportokban történik, így nagyobb esélyük van a sikeres szocializációra.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, a többi gyermekkel való együtt haladás tekinthető, amelynek eredményes megvalósítását az alábbi feladatok segítik:

Feladatok

- Óvodánk pedagógusainak, a szülők, és gyermekek közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására,
- óvoda pedagógusaink részvételének biztosítása (lehetőségekhez képest) a szakirányú módszertani és speciális képzéseken, és tapasztalatcseréken,
- a szülők szülői értekezleten való felkészítése a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására,
- SNI gyermeket nevelő szülők fogadóórán történő tanácsadása, és megsegítése, azaz a szülő önmagán való segítség támogatása,
- kistérségi együttműködési megállapodás alapján – nevelési tanácsadás – folyamatos kapcsolattartás a speciálisan képzett szakemberekkel, a Szakértői Bizottságokkal fejlesztési irányok kijelölése, specifikus feladatok megtervezése és értékelése mellett.

Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemléletet kívánjuk érvényesíteni és sérülés specifikus módszertani eljárásokat kívánunk alkalmazni.

A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

Nyitott nevelési folyamatok megvalósítására törekszünk, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógia – esetenként egészségügyi- eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a fejlődést segítő speciális eszközök alkalmazását.

Az SNI gyermekek jellemzői, a fejlesztés alapelvei, céljai, feladatai

Óvodánkban az Alapító Okiratban meghatározott típusú sajátos nevelési igényű gyermekeket fogadunk, ha a Szakértői Bizottság, Nevelési Tanácsadó integrált nevelésre tesz javaslatot, és óvodánkat jelöli ki a gyermek számára.

Beszéd fogyatékos

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akinél veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok és környezeti hatások következtében jelentős mértékű a beszédbeli akadályoztatottság. A beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyslalia, súlyos orrhangzóság stb.), illetve a beszédhibához csatlakozó magtartási zavara miatt eltérően fejlődik. Mindez az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, az utánzóképeség gyengeségében nyilvánul meg. Ennek következtében átmeneti, illetve tartós zavarok léphetnek fel a nyelvi, kommunikációs képességekben, szociális kapcsolatok kialakításában.

Alapelvek

A fejlesztést csak komplex kivizsgálás után lehet megkezdeni (Szakértői Bizottságok, Nevelési Tanácsadó)

A sajátos nevelési igény kielégítése mindenkor gyógypedagógiai tanár/logopédus, terapeuta és/vagy pszichológus közreműködését igényli. A rehabilitációs célú nevelés egyéni terápiás terv alapján történik.

Logopédus által kerüljön sor a tervszerű fejlesztésére, melynek során a beszéd állapotának felmérésétől a terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszermegválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés is megvalósul.

A sérült funkciók miatt biztosítani kell a folyamatos stimulációt és kondicionálást, s a fejlesztés folyamatosságát, rendszerességét és kiszámíthatóságát.

Nagy mennyiségű változatos ingerek biztosítása a tapasztalati és ismeretkör bővítése érdekében.

A képesség tervszerű fejlesztése az egyéni sajátosságokhoz - életkori sajátosság, játékoság elve - szabottan történjen, annak érdekében, hogy a gyermekek sérülésüket kompenzálva, lehetőségeikhez mértén meg tudják állni a helyüket a környezetükben.

Mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét, és – a gyermek állapotának megfelelően – biztosítani kell a fejlődést legjobban elősegítő környezetet, a megfelelő segédeszközöket és terápiákat.

Cél

Fejlesztés által, a sérülés súlyosságától függően a hátrányos következmények csökkentése vagy ellensúlyozása, lehetőséghez képest a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjának megteremtése.

A nevelés és fejlesztés során a sérüléséből adódó hátrányok messzemenően figyelembe vétele mellett, a gyermek széleskörű kommunikációjának, megismerő funkcióinak fejlesztése az önállóság, és szociális képességek fejlődése érdekében.

Feladatok

A nevelés szervezeti keretének, az alkalmazott speciális módszer és eszközrendszer megválasztása minden esetben a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletek szerinti meghatározása.

A beszédfigyatekos gyermekek egyéni és csoportos fejlesztéseinek változatos szervezeti kereteinek megteremtése.

Kapjon minden gyermek segítséget a sérüléséből adódó, gyengébb kommunikációs kompetenciájából eredő hátrányának és ezzel összefüggő egyéb nehézségének leküzdéséhez.

A módszerek megválasztásakor életkor, a pszichikai sajátosságok, a beállítódás, az értelmi képesség, a beszédhiba típusának és súlyosságának, és a korrekció adott szakaszának figyelembevétele szükséges.

Az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés, mozgás, kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése, speciális terápiák alkalmazása intenzív, komplex nevelési környezetben valósuljon meg a szakember iránymutatása mellett.

A megismerő funkció vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek

A megismerésben fellelhető elmaradás, a beilleszkedési és magatartási zavarok háttérében részképesség zavarok, kóros hyperkinetikus, vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar, pszichikus funkciók fejletlensége vagy a felsoroltak akár halmozott előfordulása áll fenn.

Nem határozhatunk meg egységes jellemző jegyeket, mert azok, az egyes állapotok a tünetek/tünet együttesek komplexitásától függően a funkciógyengeségtől a komplex személyiség -, illetve általános megismerési és elsajátítási zavarig terjedhetnek. A részképesség zavarok körébe a gyermek óvodai beilleszkedése, a különböző tevékenységek, ismeretek elsajátításának nehézségei, a képességek deficitje, valamint az általuk kiváltott, következményes magatartási és/vagy megismerési zavarok komplex tünet együttese tartozik. Jellemző, hogy az adott részképességben az intelligencia szintjének ellentmondó súlyos elmaradás mutatkozik, valamint teljesítményszórás mutatható ki az intelligenciafaktorok, a mozgáskoordináció és a beszéd szintje között.

A fejlesztés alapelvei

A részképesség zavar tüneteit mutató gyermekek sajátos nevelési igényeinek kielégítése a gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, terapeuta és/vagy pszichológus közreműködését igényli. A rehabilitációs célú nevelés egyéni terápiais terv alapján történik.

Amennyiben részesült korafejlesztésben, a korai fejlesztésre kell építeni.

Cél

Az egészséges, harmonikus személyiség, a beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása, valamint az iskolai potenciális zavarok megelőzése.

Feladatok

- alapmozgások kialakítása és fejlesztése
- szociális készségek fejlesztése
- kognitív funkciók fejlesztése
- önkiszolgálás fejlesztése
- az adekvát játékhasználat elősegítése
- tudatos önállóságra nevelés
- egészséges énkép és önbizalom kialakítása
- kudarcűrő-képesség növelése.

Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermekek felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együttműködések lehetőségeivel. A mikro csoportos tevékenység szervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében.

A tehetség gondozást a tehetségpontokhoz való kapcsolódás segíti. Terveink közé tartozik tehetségfejlesztő jó gyakorlat kialakítása, már jól működő komplex tehetségfejlesztő program adaptálása, majd tehetségfejlesztő munkacsoportok létrehozása az alábbi területeken.

- *Mozgás*
- *Vizuális nevelés*
- *Anyanyelvi nevelés*
- *Gondolkodás fejlesztése*
- *Környezetvédelem*
- *Drámajáték*

Az együttnevelésben résztvevő integrált SNI gyermekek sajátos nevelési igényéből következő feltételek biztosítása

A sajátos nevelési igény kifejezi

A gyermek életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását.

Az óvodai beilleszkedéshez, tevékenységek, ismeretek elsajátításhoz szükséges képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé a mindennapi nevelőmunkában.

Személyi feltételek biztosítása

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésében, oktatásában fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógusok és dajkák alkalmazására/ kinevelésére törekszünk, akik

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készítenek, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosítanak a differenciált nevelés, ismeretanyag elsajátítása céljából,
- individuális módszereket, technikákat alkalmaznak,
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keresnek,
- alkalmazkodnak az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködnek különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépítik a pedagógiai folyamatokba.

A pedagógusok továbbképzési tervében támogatjuk azokat, akik SNI gyermekek integrált neveléséhez szükséges szakirányú képzésben kívánnak részt venni.

Az integrált nevelés megvalósítása során igénybe vesszük az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, szak- és pedagógiai szakmai szolgáltatásait (fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus).

Módszertani feltételek biztosítása

Az integráció alapvető pedagógiai feltételei a nevelés differenciálásával függnek össze.

A nevelés differenciálásának fontos feltétele az ismeretek individualizálása. Ez az alábbi három dolgot jelenti:

A célok szerinti differenciált képesség, ismeret elsajátítás elve:

A célok individualizálását, vagyis azt az alapelvet, miszerint minden gyermek számára más célt jelölünk ki.

Mivel a gyerekek különbözőek, a pedagógiai munkánk során különböző célokat kell kitűznünk velük szemben. Természetesen vannak közös elemek a csoporton belül, vagy a célok elérhetőségének szintjében, vagy pedig teljesen eltérő célok megfogalmazásával kell a különbséget megjelenítenünk.

A differenciált segítségnyújtás elve

A módszerek individualizálását az intézkedések és módszerek differenciálása, széleskörű módszertani bázis alkalmazása, a pedagógiai segítségnyújtás gyermekhez igazítása jelenti.

Egyéni teljesítmény-értékelés elve

A teljesítmény értékelésének individualizálása során figyelembe vesszük a gyermek meglévő, vagy sérült képességeit, erőfeszítéseit, motivációját, szükség esetén még a családi szocio-kulturális viszonyok jellemzőit is.

A gyakorlati munkában a differenciálás alatt azt a folyamatot értjük, amelynek eredményeképpen a fejlesztést az egyes gyermekek szükségleteihez igazítjuk. A gyermekek hatékony fejlesztésének segítése a cél, a differenciálás önmagában nem. Abban a pillanatban, ha a gyerekek egyénileg, párban, vagy kiscsoportban dolgoznak, elősegítjük az aktív részvételüket. A gyerekek hatékony munkáját az egymással kapcsolatos kölcsönös függőség kialakításával erősíthetjük meg. Ahhoz, hogy ez a fajta munka létrejöhessen, különböző szervezési, feladatátadási szerepeink vannak, valamint a fejlesztés célja is új elemekkel bővül.

Tárgyi feltételek biztosítása

A tárgyi feltételeket folyamatosan, az elhasználódás mértéknek megfelelően, az integrálható gyerekek típusának, és sajátos nevelési igényének megfelelően szerezzük be.

A speciális nevelési - fejlesztési terv szakszerű elkészítéséhez, szakkönyvek, speciális gyógyászati és technikai eszközök, fejlesztő játékok, feladatsorok és számítógépes fejlesztő programok listájának összeállításához szakember/gyógypedagógus segítsége szükséges.

Helyiségek, terek kialakítása, berendezése

A sajátos nevelési igény típusához, az egyénhez igazított nevelési/fejlesztési környezet kialakítása és feltétele a sikeres munkának.

Intézményünkben kihasználatlan helyiség nincsen.

Szervezési feltételek – színterek

Óvodánkban az együttnevelést minden területen meg kívánjuk valósítani: tehát általában a befogadott gyermekeket a délutáni időszakban is együtt foglalkoztatjuk.

Az integrált gyermekek egyéni sajátosságainak megfelelően vesznek részt az óvoda személyiség- és közösségfejlesztéssel, a tehetség, képesség kibontakoztatásával, a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő programjainkban.

Ezen kívül (ha a befogadott gyermek érdeke azt kívánja, esetenként egyes foglalkozások helyett) részesülnek a hátrányaik kompenzálásához szükséges foglalkozásokban.

Együttműködések, felelőségek

Célunk

Integrált nevelés csak a különböző szakemberek (óvodapedagógusok, gyógypedagógusok egyéb speciális szakemberek), szülők együttműködése keretében lehetséges, ezért tervezett és tudatos kapcsolatépítésre, egységes követelmények teremtésére törekszünk.

Feladataink

Az együttműködés új formáinak, kereteinek kialakítása és működtetése, amely nem egymás mellettiséget, hanem olyan együttes tevékenységet jelent, amelyben az eltérő pedagógiai kompetenciákkal rendelkező szakemberek szakismeretei, pedagógiai kultúrája pozitívan hathat egymásra és ezáltal pedagógiai tevékenységük eredményességére.

Az óvodapedagógus feladatai

Az integrált gyermekkel kapcsolatos összes tevékenység koordinálásáért a csoport óvodapedagógusa felelős.

Az óvodapedagógus és a gyógypedagógus/szakember/terapeuta közösen, személyre szabottan határozza meg a feladatokat, melyet az óvodapedagógus a mindennapi gyakorlata során alkalmaz.

Az óvodapedagógus feladata a kapcsolattartás a Szakértői Bizottságokkal, Nevelési Tanácsadóval, kontrollvizsgálatok időpontjának jelzése, a különféle szakemberekkel (pszichológus, gyermek-neurológus), gyermekvédelmi megbízott, Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival való együttműködés.

Ismerje meg a sérült gyermek családi körülményeit, hogy milyen együttműködésre számíthat. Rendszeres megbeszélést folytat a gyógypedagógussal, a szülővel, a dajkával az egységes követelmények támasztása érdekében.

A csoport mindkét óvodapedagógusa rendszeres (min. negyedévenkénti) tájékoztatást nyújt az intézmény vezetőségének a gyermek fejlődéséről, problémákról, az elért eredményekről.

Ő felel az integrált gyermekkel kapcsolatos dokumentációért, a szükséges információk elosztásáért, miközben figyelemmel van a személyi adatok védelmére és a titoktartás kötelezettségére.

Az óvodapedagógus – a speciális szakember iránymutatása mellett - az alábbi kompetenciákat fejlesztheti:

Kognitív

- gondolkodási képesség (konvertálás, rendszerező képesség, logikai képesség és kombinatív képesség),
- tudásszerző képesség (ismeretszerző-, alkotó képességének fejlesztése),
- kognitív kommunikációs képesség (vizuális, nyelvi),
- tanulási képesség.

Személyes kompetencia

- önkiszolgáló, önellátási képesség fejlesztése – öltözés, vetkőzés, étkezés, szobatisztaság,
- testi képességek fejlesztése, mozgásfejlesztés,
- önellátási képesség fejlesztése – öltözés, vetkőzés, étkezés, szobatisztaság,
- befogadóképesség fejlesztése – zene, vizualitás, irodalom,
- önkifejezés képességének fejlesztése – zene, vizualitás, előadói - és szövegalkotó képesség,
- önvédelmi képesség fejlesztése – szabadság,- egészség,- és identitásvédelem,
- speciális képességek (tehetség) fejlesztése- egyéniséggé nevelés,
- önszabályozás és az önfejlesztés képességének fejlesztése.

Szociális

- szociális szokások és minták – személyes példamutatás,
- szociális készségek - legfontosabb kiválasztása, szükségszerű működtetése,
- szociális ismeretek – direkt emberi viselkedések, szociális normák gyakorlása utcán, járművön,
- szociális kommunikáció,
- szociális érdekérvényesítés- szükséglet jelzése, segítőkész énkép erősítése, segítő viselkedésformákat támogató normák tanítása, segítségnyújtás normáinak aktiválása.

A fejlesztésben közreműködő gyógypedagógus feladatai

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését,
- javaslatot tesz a fogyatékoság típusához, a gyermek egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a gyermek elhelyezése a csoportban, hely és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása, stb.),
- segítséget nyújt a fejlesztéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről,
- javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására,
- figyelemmel kíséri a gyermekek haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükségletekhez igazodó módszerváltásokra,
- rendszeres időközönként hospitál az adott gyermekcsoportban,
- együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- negyedévente tájékoztatást nyújt az intézmény vezetőségének, óvodapedagógusainak, a gyermek erősségeiről, és gyengeségeiről, a szülői segítőkészségről,
- kapcsolatot tart a szülőkkel, nyomon követi az Ő segítőmunkájukat is,
- felel az integrált gyermekkel kapcsolatos dokumentációért, a szükséges információk elosztásáért, miközben figyelemmel van a személyi adatok védelmére és a titoktartás kötelezettségére,
- felhívja az óvodapedagógusok figyelmét a kívánatos szakirodalomra,
- terápiás fejlesztő tevékenységet végez a gyermekkel közvetlen foglalkozásokon, egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs fejlesztést szolgáló nevelési keretben, ennek során támaszkodik a gyermek meglévő képességeire, az ép funkciókra.
- tevékenységét egyéni fejlődési lapon (TÜ.357.r.sz.) dokumentálja. (2/2005.(III.1.) OM r.)

A gyermek – és ifjúságvédelmi megbízott feladatai

- A gyermek- és ifjúságvédelmi megbízott feladata a sajátos nevelési igényű gyermekek külön figyelemmel kísérése, mert az ilyen gyerekeket nevelő családok a szokásos problémákon kívül gyakrabban küszködnek a mentális, mentálhigiénés problémákkal és szociális hátrányokkal.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi megbízott támogatja az óvodapedagógust a családgondozásban, szükség esetén tartja a kapcsolatot a Gyerekjóléti Szolgálattal, és figyelemmel kíséri, hogy a gyermekek illetve szüleik ismerik-e a számukra járó különleges juttatások rendszerét, szükség szerint megismerteti azokat.
- Az óvoda dolgozóinak közös felelőssége, hogy hitelességével, magatartásával, kommunikációjával, ismereteinek fejlesztésével és módszertani repertoárjának szélesítésével, tervezett és tudatos együttműködéssel sikeressé tegye a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációját, segítve ezzel társadalmi szocializációját valamint a gyermekközösség befogadó attitűdjét, amely végső soron egy befogadó társadalom kialakulásához vezet.

Munkánkat az integráció területén akkor tekintjük sikeresnek, ha a hozzánk helyezett sajátos nevelési igényű gyermekek a mi óvodánkat elhagyva az általános iskolában, majdan a középiskolában megállják helyüket.

VIII. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje

..... – határozatlan ideig

Jelen nevelési program hatálybalépésével egyidejűleg a Monorierdői Csicsergő Óvoda és Konyha..... elfogadott és jóváhagyott módosított nevelési program hatályát veszti.

Az óvodai nevelési program felülvizsgálatának ideje négy évente (2025)

Az óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai

- a program bevalását figyelemmel kísérő ellenőrzést, értékelést követő módosítási javaslat
- a nevelőtestület 70%-os indítványa
- feladatellátás változása
- jogszabályi elvárás

A programmódosítás előterjesztése

- Írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőségének
- Írásbeli előterjesztés az óvoda nevelőtestületének
- Előterjesztést követő véleménykérés – döntés – módosítás elfogadása

A program nyilvánossága

Az óvoda nevelési programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. Egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az óvoda fenntartójánál;
- az óvoda igazgatójánál;

Az igazgató az első szülői értekezleten nyújt tájékoztatást, az óvodapedagógusok pedig a szülői értekezletek alkalmával.

A szülő kérésére az igazgató előre egyeztetett időpontban szóbeli tájékoztatást nyújt.

A program egy példánya a többi intézményi szabályzattal együtt – nyilvános, az óvodatitkártól átolvasásra elkérhető, de az intézményből nem vihető el.

Záradék

1. Az Óvoda Szülői szervezete a módosított nevelési programot véleményezte azt elfogadásra ajánlja.

Monorierdő 2024.08.30.

.....
Szülői Közösség nevében

2. A Monorierdői Csicsergő Óvoda és Konyha nevelőtestülete a 2024.08.30-án tartott határozatképes rendkívüli ülésén 100%-os igen szavazattal elfogadta.

Monorierdő, 2024.08.30.

.....
Könczöl Ildikó
igazgató

